

ÚZEMNÝ PLÁN OBCE RAKŠA

Obec RAKŠA schvaľuje tento dokument
..... *územný plán*
uznesením Obecného zastupiteľstva v Rakši
č.: *3/2007* zo dňa *14.6.2007*

Marta Krásna
starostka obce

JÚN 2007

**Tento dokument vznikol s finančnou podporou Európskej
únie v rámci projektu**

**„Tvorba dokumentov na podporu rozvoja obce
Rakša“**

**z operačného programu Základná infraštruktúra, opatrenie
3.4. Renovácia a rozvoj obcí.**

O B S A H

Sprievodná správa

A. Základné údaje

1. Hlavné ciele riešenia.....	3
2. Vyhodnotenie doterajšieho územného plánu.....	3
3. Údaje o súlade riešenia územia so zadaním.....	3

B. Riešenie územného plánu

1. Vymedzenie riešeného územia.....	4
2. Väzby vyplývajúce z riešenia a zo záväzných častí územného plánu regiónu.....	5
3. Základné demografické, sociálne a ekonomické rozvojové predpoklady obce.....	9
4. Širšie vzťahy a riešenie záujmového územia.....	13
5. Návrh urbanistickej koncepcie priestorového usporiadania.....	14
6. Návrh funkčného využitia územia obce.....	15
7. Návrh ochrany kultúrnych hodnôt.....	16
8. Návrh riešenia bývania, občianskeho vybavenia, výroby a rekreácie.....	17
9. Vymedzenie zastavaného územia obce.....	23
10. Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných prepisov.....	23
11. Návrh riešenia záujmov obrany štátu, požiarnej ochrany, ochrany pred povodňami.....	24
12. Návrh ochrany prírody a tvorby krajiny, vrátane prvkov územného systému ekologickej stability a ekostabilizačných opatrení.....	24
13. Návrh verejného dopravného a technického vybavenia.....	25
14. Koncepcia starostlivosti o životné prostredie.....	32
15. Vymedzenie prieskumných území, chránených ložiskových území a dobývacích priestorov.....	34
16. Vymedzenie plôch vyžadujúcich zvýšenú ochranu.....	34
17. Vyhodnotenie budúceho možného použitia PP a LP na nepoľnohosp. účely.....	35
18. Hodnotenie navrhovaného riešenia z hľadiska environmentálnych, ekonomických, sociálnych a územnotechnických dôsledkov.....	42
19. Návrh záväznej časti.....	42

C. Prílohy

D. Dokladová časť

Riešiteľský kolektív

Hlavný riešiteľia : Akad. arch. Milan Jesenský

Ing. arch. Nora Hejzlarová

Urbanizmus : Akad. arch. Milan Jesenský, Ing. arch. Nora Hejzlarová

Technická infraštruktúra : Ing. Dimitar Barenski

Doprava : Ing. Ivan Klein

Krajinno-ekologický plán : RNDr. Pavel Auxt

Obstarávateľ

obec Rakša

Dátum : jún 2007

A. ZÁKLADNÉ ÚDAJE

1. HLAVNÉ CIELE RIEŠENIA

Dôvody obstarania ÚPN - O :

Pre obec Rakša nebola doteraz vypracovaná žiadna územnoplánovacia dokumentácia - územný plán, ktorý bude riešiť jednak zastavané územie obce - intravilán a jeho rozvoj (hlavne pre bývanie a rekreáciu), ale aj extravilán a rozvoj rekreačnej funkcie. Zo strany potenciálnych investorov nastali tlaky na využitie rekreačného potenciálu obce ako prímestskej rekreácie regionálneho až nadregionálneho významu. Zo strany obce Rakša je záujem o rozšírenie intravilánu na výstavbu rodinných domov, ale aj o rozšírení na rekreačnú funkciu (chalupárstvo).

Vzhľadom na vyššie uvedené problémy obecné zastupiteľstvo rozhodlo o vypracovaní územného plánu obce Rakša.

Riešenie a návrh územného plánu obce Rakša sleduje a naplňa hlavne tieto ciele

- návrh primeraného rozvoja obce vzhľadom na jej koncovú polohu, význam a predpokladaný demografický vývoj,
- účelné, čo najoptimálnejšie využitie územia obce pri rešpektovaní záväznej časti ÚPN VÚC Žilinského kraja, ochranných pásiem, ekologickej stability územia,
- ochranu prírodných hodnôt a kultúrneho dedičstva,
- koordináciu a usmernenie záujmov v danom území,
- skvalitnenie životného prostredia,
- skvalitnenie dopravnej siete a technickej infraštruktúry obce,
- skvalitnenie života v obci,

Obec Rakša je súčasťou mikroregiónu Turčiansko - čremošnianskeho, do ktorého je začlenené aj mesto Turčianske Teplice a obce Háj a Čremošné.

2. VYHODNOTENIE DOTERAJŠIEHO ÚZEMNÉHO PLÁNU OBCE

Pre obec Rakša nebola zatiaľ vypracovaná žiadna komplexná územno-plánovacia dokumentácia.

3. ÚDAJE O SÚLADE RIEŠENIA ÚZEMIA SO ZADANÍM

Riešenie územia je v súlade so zadaním pre spracovanie územného plánu obce Rakša. Spoločné zadanie obcí Rakša – Čremošné bolo schválené Obecným zastupiteľstvom (OZ) v Rakši pod číslom uznesenia 4/2006 dňa 07.08.2006 a po rozdelení (pre každú obec samostatne) bolo preschválené OZ v Rakši pod číslom uznesenia 1/2007 bod B dňa 01.02.2007.

Obsah záväznej časti bol vypracovaný v zmysle vyhlášky č. 55/2001 Z. z.

Návrhovým rokom je r. 2015 s výhľadom do r. 2020.

B. RIEŠENIE ÚZEMNÉHO PLÁNU

1. VYMEDZENIE RIEŠENÉHO ÚZEMIA

Riešené územie sa rozprestiera na ploche 1173,8 ha a je vymedzené katastrálnymi hranicami obce Obec Rakša sa nachádza cca 4 km od Turčianskych Teplíc. Obec spadá do mikroregiónu, ktorý tvoria obce Turčianske Teplice, Háj, Rakša a Čremošné.

Záujmové územie je totožné s riešeným územím obce a spadá do záujmového územia okresného mesta Turčianske Teplice.

Do návrhu boli zahrnuté hlavne plochy intravilánu obce a plochy v katastrálnom území mimo intravilán, ktoré považujeme za perspektívne pre rozvoj rekreačných aktivít obce.

Územný plán obce Rakša bude riešiť celé katastrálne územie obce v M 1 :10 000 a ťažiskové územia obcí v rozsahu zastavaného územia a predpokladaných rozvojových plôch v M 1 : 2 000.

Základné údaje charakterizujúce územie obce :

	Rakša
Rozloha riešeného katastrálneho územia	1173,8 ha
Počet obyvateľov (k 31.12.2004)	219
Počet trvalo obývaných bytov (k 31.10.2005)	64
Počet súpisných čísiel (k 31.10.2005)	90
- rodinné domy	78
- chaty	5
Počet objektov využívaných na rekreáciu	9

Charakteristika prírodných podmienok územia

Geologické pomery

Katastrálne územie obce zasahuje do regiónu Mošovsko – teplická pahorkatina.

Prírodné pomery

Vymedzené územie leží na odlesnenej pahorkatine s početnými náplavovými kuželmi z treťohorných uloženín a na južných svahoch pohoria, ktoré tvoria druhohorné horniny. Zalesnené sú bučinami s prímiesou tisu a smrečínami. Má prevažne hnedé lesné pôdy a podzoly.

Krajinárske hodnotenie územia

Do riešeného územia zasahuje Národný park Veľká Fatra, s rozlohou 40 371, 34 ha a jeho OP má výmeru 26132,58 ha. Na území Národného parku sa vyskytuje veľa druhov rastlín, vrátane ohrozených druhov podľa červeného zoznamu a endemitov. 82% plochy Národného parku tvoria lesné spoločenstvá. Zaujímavosťou je, že na pomere malom území je zastúpených sedem výškových vegetačných stupňov (od dubovo-bukového po kosodrevinový).

Krajinná ekológia

Riešené územie patrí do oblasti západokarpatskej flóry, oblasti flóry vysokých (centrálnych Karpát) a obvodu flóry vnútrokarpatských kotlín.

V súvislosti s ochrannou prírody a prírodných hodnôt treba poukázať na skutočnosť, že do riešeného územia zasahuje Národný park Veľká Fatra, na území ktorého platí III. stupeň ochrany prírody, ostatná časť katastrálnych území obcí sa nachádza v OP Národného parku, v ktorom platí II. stupeň ochrany s prísnyim obmedzením antropogénnej činnosti. Východná časť k. ú. zasahuje do územia európskeho významu (SKEUV0238.)

Celé riešené územie spadá do navrhovaného chráneného vtáčieho územia Natura 2000 (SKCHVU033).

Krajinná – ekologický plán je spracovaný osobitne krajinným ekologom a je súčasťou P + R.

Textová časť je súčasťou návrhu – príloha č.3

2. VÄZBY VYPLÝVAJÚCE Z RIEŠENIA A ZO ZÁVÄZNÝCH ČASŤÍ ÚZEMNÉHO PLÁNU REGIÓNU

Pri riešení územného plánu obce Rakša je nutné rešpektovať záväznú časť Územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja, ktorá bola vyhlásená Nariadením Vlády Slovenskej republiky č.223/1998 zo dňa 26.05.1998, záväznú časť ÚPN VÚC Žilinského kraja Zmeny a doplnky (2005), Všeobecne záväzné nariadenie č. 6/2005 o záväzných častiach zmien a doplnkov ÚPN VÚC Žilinského kraja. Riešeného územia sa dotýkajú nasledujúce body :

I.ČASŤ - ZÁVÄZNÉ REGULATÍVY FUNKČNÉHO A PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA ÚZEMIA

1. V oblasti usporiadania územia, osídlenia a rozvoja sídelnej štruktúry

- 1.1 vytvárať podmienky pre vyvážený rozvoj regiónu v oblastiach osídlenia, ekonomickej, sociálnej a technickej infraštruktúry pri zachovaní zdravého životného prostredia a biodiverzity v súlade s princípmi trvalo udržateľného rozvoja,
- 1.3 formovať koncepciu sídelnej štruktúry Žilinského kraja v nadväznosti na národnú a celoeurópsku polycentrickú sídelnú sústavu a komunikačnú kostru medzinárodne odsúhlasených dopravných koridorov,
- 1.4 zabezpečovať rozvojovými osami na území Žilinského kraja pozdĺž komunikačných prepojení medzinárodného a celoštátneho významu sídelné prepojenia na medzinárodnú sídelnú sieť, ako aj konzistenciu a rovnocennosť rozvojových podmienok s ostatným územím Slovenskej republiky,
- 1.5 formovať sídelnú štruktúru na nadregionálnej úrovni prostredníctvom regulácie priestorového usporiadania a funkčného využívania územia jednotlivých hierarchických úrovní ťažísk osídlenia, centier osídlenia, rozvojových osí a vidieckych priestorov,
- 1.11 podporovať ťažiská osídlenia ako rozvojové sídelné priestory vytváraním ich funkčnej komplexnosti so zohľadnením ich regionálnych súvislostí,
- 1.12 podporovať nástrojmi územného rozvoja diverzifikáciu ekonomickej základne ťažísk osídlenia pri využívaní špecifických daností a podmienok jednotlivých území,
- 1.13 sledovať pri decentralizácii riadenia rozvoja územia vytváranie polycentrických systémov – sietí miest a aglomerácií, ktoré efektívne podporujú vytváranie vyššej komplexnosti regionálnych celkov,
- 1.14 formovať ťažiská osídlenia uplatňovaním princípov decentralizovanej koncentrácie,
- 1.15 upevňovať vnútro štátne sídelné väzby medzi ťažiskami osídlenia
- 1.16 vytvárať podmienky pre budovanie rozvojových osí v záujme tvorby vyvázenej hierarchizovanej štruktúry
 - 1.16.1 podporovať ako rozvojové osi prvého stupňa:
 - d) zvolensko – turčiansku rozvojovú os: Banská Bystrica – Turčianske Teplice – Martin (návrh v úseku Banská Bystrica – Martin),
- 1.17 napomáhať rozvoju vidieckeho priestoru a náprave vzťahu medzi mestom a vidiekom na základe nového partnerstva založeného na vyššej integrácii funkčných vzťahov mesta a vidieka nasledovnými opatreniami:
 - 1.17.1 vytvárať podmienky pre rovnovážny vzťah urbánnych a rurálnych území a integráciu funkčných vzťahov mesta a vidieka,
 - 1.17.2 podporovať rozvoj vidieckeho osídlenia s cieľom vytvárania rovnocenných životných podmienok obyvateľov a zachovania vidieckej (rurálnej) krajiny ako rovnocenného typu sídelnej štruktúry,
 - 1.17.3 zachovať špecifický ráz vidieckeho priestoru a pri rozvoji vidieckeho osídlenia zohľadňovať špecifické prírodné, krajinné a architektonicko – priestorové prostredie,
 - 1.17.4 vytvárať podmienky dobrej dostupnosti vidieckych priestorov k sídelným centrámi, podporovať výstavbu verejného dopravného a technického vybavenia obcí, moderných informačných technológií tak, aby vidiecke priestory vytvárali kultúrne a pracoviskovo rovnocenné prostredie voči urbánnym priestorom a dosiahnuť tak skúbenie tradičného vidieckeho prostredia s požiadavkami na moderný spôsob života
- 1.20 rešpektovať existenciu pamiatkovo chránených historických sídelných a krajinných štruktúr a to najmä lokalít svetového kultúrneho dedičstva, archeologických nálezov, pamiatkových rezervácií, pamiatkových zón, areálov historickej zelene a národných kultúrnych pamiatok, lokalít tvoriacich charakteristické panorámy chránených území, národnú sústavu chránených území v príslušnej kategórii a stupni ochrany a medzinárodne chránených území (ramsarské lokality, lokality NATURA).

2. V oblasti sociálnej infraštruktúry

- 2.12 riešiť nedostatočné kapacity zariadení sociálnej starostlivosti a zaostalosť priestorovej vybavenosti v regiónoch,
- 2.13 podporovať vybrané zariadenia sociálnej starostlivosti na regionálnej úrovni,
- 2.14 podporovať rovnomerne prevádzku a činnosť existujúcej siete a rozvoj nových kultúrnych zariadení v regiónoch ako neoddeliteľnej súčasti existujúcej infraštruktúry a kultúrnych služieb obyvateľstvu.

3. V oblasti rozvoja rekreácie a turistiky

- 3.2 podporovať diferencované regionálne možnosti využitia rekreácie, turistiky a cestovného ruchu na zlepšenie hospodárskej stability a zamestnanosti, najmä na Kysuciach, Orave a v Turci, na upevňovanie zdravia a rekondíciu obyvateľstva, predovšetkým v mestách Žilina, Ružomberok, Martin a Liptovský Mikuláš a na zachovanie a využitie kultúrneho dedičstva vo všetkých okresoch kraja
- 3.4 preferovať kvalitatívny rozvoj a vysokošandardnú vybavenosť pre horský turizmus, klimatickú liečbu a vrcholové športy na území Tatranského národného parku, Národného parku Nízke Tatry, Národného parku Malá Fatra a Národného parku Veľká Fatra, v kapacitách stanovených podľa schválených územných plánov obcí a podľa zákona č.127/1994 o posudzovaní vplyvov na životné prostredie; v chránených krajinných oblastiach Kysuce, Strážovské vrchy a Horná Orava podporovať aj kvantitatívny rozvoj budovania vybavenosti pre turistiku v mestách a vidieckych sídlach
- 3.8 v oblasti kúpeľníctva
 - 3.8.4 podporovať ťažiskové územia kúpeľného a zdravotného cestovného ruchu – kúpeľné miesta Korytnica, Kúneš, Rajecké Teplice, Lúčky, Liptovský Ján a Turčianske Teplice za súčasného rešpektovania ochrany vnútorných kúpeľných území.
- 3.9 Vypracovaním regionálnej stratégie a návazného generelu cestovného ruchu previazať ciele rekreačného a poznávacieho turizmu a kúpeľníctva, podporovať tvorbu mikroregionálnych stratégií a územnoplánovacej dokumentácie (hlavne územných plánov zón) pre lokality a strediská cestovného ruchu a kúpeľníctva.

4. V oblasti usporiadania územia z hľadiska ekologických aspektov, ochrany pôdneho fondu, ochrany prírody a krajiny a ochrany kultúrneho dedičstva

- 4.1 rešpektovať prvky územného systému ekologickej stability kraja a ich funkčný význam v kategóriách
- 4.2 rešpektovať navrhované podmienky ochrany prírody v súlade so schváleným národným zoznamom území európskeho významu
- 4.3 dodržiavať pri hospodárskom využívaní území začlenených medzi prvky územného systému ekologickej stability podmienky
 - 4.3.1 pre chránené územia (vyhlásené a navrhované na vyhlásenie) podľa osobitných predpisov o ochrane prírody a krajiny, kategórie a stupňa ochrany,
 - 4.3.2 pre lesné ekosystémy vyplývajúce z osobitných predpisov o ochrane lesov v kategóriách ochranné lesy a lesy osobitného určenia,
 - 4.3.3 pre poľnohospodárske ekosystémy vyplývajúce z osobitných predpisov o ochrane poľnohospodárskeho pôdneho fondu v kategóriách podporujúce a zabezpečujúce ekologickú stabilitu územia (trvalé trávne porasty),
 - 4.3.4 pre ekosystémy mokradí vyplývajúce z medzinárodných zmlúv a dohôd, ktorými je Slovenská republika viazaná,
 - 4.3.5 pre navrhované chránené vtáčie územia a dodržiavať ochranné podmienky, stanovované samostatne osobitným predpisom pre každé chránené vtáčie územie,
 - 4.3.6 pre navrhované územia európskeho významu a zosúladiť spôsob ich využívania tak, aby nedošlo k ohrozeniu predmetu ochrany
- 4.4 zachovať prirodzený charakter vodných tokov zaradených medzi biokoridory, chrániť jestvujúcu sprievodnú vegetáciu a chýbajúcu vegetáciu doplniť autochtónnymi druhmi,
- 4.5 zabezpečiť skladbu terestrických biokoridorov vo voľnej krajine len prírodnými prvkami - trávne porasty, stromová a krovinná vegetácia a vylúčiť všetky aktivity ohrozujúce prirodzený vývoj (vylúčenie chemických vyživovacích a ochranných látok, skládky odpadov a pod.),
- 4.6 stabilizovať spodnú hranicu lesov a zvýšiť ich biodiverzitu ako ekotónovú zónu les-bezle- sie,
- 4.7 podporovať extenzívne leso-pasienkárске využívanie podhorských častí s cieľom zachovať krajinnárske a ekologicky hodnotné územia s rozptýlenou vegetáciou,
- 4.8 zachovať územné časti s typickou rázovitosťou krajiny štruktúry daného regiónu (Kysuce, Orava, Liptov a Turiec),

- 4.8.1 ak nie je schválená ÚPD obce sídla, tak chrániť pred optickým znečistením lokality tvoriace charakteristické krajinné panorámy
- 4.8.2 preveriť pri každom navrhovanom veľkoplošnom zábere, líniom zábere krajiny, alebo inom technickom diele:
- dopad navrhovaných stavieb na okolitú krajinu – krajinný obraz (harmónia, kompozícia, vyváženosť, mierkovitosť),
 - dopad navrhovaných stavieb na zmenu krajinej panorámy miesta alebo línie,
 - bezprostredný dopad a mieru devastácie lokálnych krajinných scenérií alebo ich zmenu,
 - prínos možných vizuálnych vnemov z krajinného obrazu priamo z navrhovaných diel (diaľnice),
 - dopad na psychologické pôsobenie navrhovaných stavieb v krajine,
 - dopad na biodiverzitu, prvky ÚSES a biotopy chránených druhov.
- 4.9 zabezpečiť revitalizáciu regulovaných tokov s doplnením sprievodnej zelene,
- 4.10 prispôbovať trasy dopravnej a technickej infraštruktúry prvkom ekologickej siete tak, aby sa maximálne zabezpečila ich vodivosť a homogénnosť,
- 4.11 eliminovať systémovými opatreniami stresové faktory pôsobiace na prvky územného systému ekologickej stability (pôsobenie priemyselných a dopravných exhalácií, znečisťovanie vodných tokov a pod.),
- 4.12 rešpektovať poľnohospodársky pôdny fond a lesný pôdny fond ako faktor limitujúci urbanistický rozvoj kraja, definovaný v záväznej časti územného plánu; osobitne chrániť omú pôdu s veľmi vysokým až stredne vysokým produkčným potenciálom, omú pôdu, na ktorej boli vybudované hydromelioračné zariadenia, ako aj poľnohospodársku pôdu, na ktorej boli vykonané osobitné opatrenia na zvýšenie jej produkčnej schopnosti,
- 4.13 v obciach a ich miestnych častiach v ochranných pásmach Národného parku Malá Fatra, Tatranského národného parku a Národného parku Nízke Tatry a Národného parku Veľká Fatra
- 4.13.1 viazať novú výstavbu v ďalšom procese urbanizácie predovšetkým na jestvujúce sídelné útvary v podhorskej oblasti,
 - 4.13.2 realizovať rozširovanie zastavaného územia obcí na úkor poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy len v súlade so schválenou územnoplánovacou dokumentáciou a na základe posúdenia vplyvov na životné prostredie
 - 4.13.3 zohľadňovať pri umiestňovaní činností na území ich predpokladaný vplyv na životné prostredie a realizáciou vhodných opatrení dosiahnuť odstránenie, obmedzenie alebo zmiernenie prípadných negatívnych vplyvov,
- 4.14 v turistických strediskách na území Národného parku Malá Fatra, Tatranského národného parku a Národného parku Nízke Tatry a Národného parku Veľká Fatra
- 4.14.1 zmeny hraníc zastavaných území, kapacity rekreačných lôžok, prírastky bytov pre trvalo bývajúcich obyvateľov, rozvoj športových zariadení novou výstavbou riešiť len podľa schválených územných plánov obcí a podľa zákona č.127/ 1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie
 - 4.14.2 nezakladať nové strediská a lokality turizmu, rekreácie, športu a klimatickej liečby na území Tatranského národného parku, Národného parku Nízke Tatry, Národného parku Malá Fatra a Národného parku Veľká Fatra,
 - 4.14.3 zvyšovať architektonickú úroveň, priestorové a krajinné – sadovnícke rámcovanie existujúcich aj navrhovaných objektov a stavieb,
- 4.16 zabezpečiť vypracovanie projektov miestnych územných systémov ekologickej stability v okresoch Žilinského kraja prednostne pre tieto oblasti v okrese
- 4.16.9 Turčianske Teplice pre Dubové, Čremošné, Rakšu a Mošovce
- 4.17 rešpektovať zásady rekreačnej funkcie krajinných celkov a limity rekreačnej návštevnosti podľa schválených územných plánov obcí, aktualizovaných územnoplánovacích podkladov a dokumentov a koncepcií rozvoja jednotlivých oblastí kraja a obcí v záujme trvalej a objektívnej ochrany prírodného prostredia Žilinského kraja,
- 4.19 zabezpečiť ochranu prirodzených ekosystémov podporou rozvoja komplexnej vybavenosti (vrátane zvyšovania lôžkových kapacít v OP NP) a taktiež rozvojom obcí v podhorských oblastiach s dôrazom na vyzdvihnutie miestnych zvláštností a folklóru. Uvedenú vybavenosť riešiť komplexne s dôrazom na limity prírodných zdrojov,
- 4.20 vymedziť hranice zátopových území vodných tokov v ÚPD obcí za účelom ochrany priestoru riečnych alúvií pre situácie vysokých vodných stavov a ochrany biotických prvkov a ich stanovišť v alúviách vodných tokov,

5. V oblasti rozvoja dopravnej infraštruktúry

- 5.2 Infraštruktúra cestnej dopravy
- 5.2.3 zabezpečiť územnú rezervu a k výhľadovému horizontu homogenizovať rýchlostnú cestu R3 (v kategórii R 11,5/80, cieľový stav podľa záťaže úsekov v R 22,5/100) v trase a úsekoch:
- d) Martin – Turčianske Teplice v trase doplnkovej siete TINA, sieť AGR č. E77, trasa TEM 5,
- e) Turčianske Teplice – hranica Žilinského a Banskobystrického kraja (koridor cesty I/14), v alternatíve Turčianske Teplice – Horná Štubňa – Turček – hranica Žilinského a Banskobystrického kraja (koridor cesty I/65), v trase doplnkovej siete TINA, sieť AGR č. E77, trasa TEM 5
- 5.2.7 zabezpečiť územnú rezervu pre cestu II(I/14) (cesta nadregionálneho významu) cesta súbežná s rýchlostnou cestou R3 v kategórii C 9,5/70-60) v úseku:
- a) Turčianske Teplice – hranica Žilinského a Banskobystrického kraja.
- 5.2.12 zabezpečiť územnú rezervu a homogenizovať cestný ťah II. triedy (tvorený cestami I/65, II/519, III/06538), homogenizovaný cestný ťah nadregionálneho významu súbežný s rýchlostnou cestou R3, v trase a úsekoch:
- f) cesta I/65 križovatka s rýchlostnou cestou R3 Dolná Štubňa v pôvodnej trase cesty I/65 Horná Štubňa – hranica Žilinského a Banskobystrického kraja v kategórii C 9,5/60,
- 5.3 Infraštruktúra železničnej dopravy
- 5.3.10 chrániť existujúci územný koridor nasledovných železničných tratí III. kategórie nadregionálneho významu:
- c) železničná trať č. 172 Diviaky – hranica kraja Žilinského a Banskobystrického kraja – Banská Bystrica,
- 5.7 Infraštruktúra cyklistickej dopravy
- 5.7.1 chrániť územný koridor a realizovať sieť cyklomagistrál (cyklistické trasy celoštátneho významu) v nasledovných trasách a úsekoch:
- f) Turčianska cyklomagistrála v trase cesty III/01892 Vrútky – Lipovec – Turčianske Kľačany, v trase účelovej cesty Turčianske Kľačany – Sučany, v trase cesty III/01899 most cez Váh Sučany, v trase cesty III/01894 Sučany – Turčianska Štiavnička – Blatnica – Turčiansky Michal, v trase spevnenej poľnej cesty Turčiansky Michal – Háj, v trase ciest III/06536 a III/06537 Háj – Turčianske Teplice, v trase miestnych komunikácií a spevnených poľných ciest na území Turčianskych Teplíc, v trase cesty III/06545 Turčianske Teplice – Budiš, v trase spevnených lesných ciest Budiš – Za Hájom – hranica Žilinského a Trenčianskeho kraja s napojením cez Prievidzu a Bojnice na Hornonitriansku cyklomagistrálu.

6. V oblasti vodného hospodárstva

- 6.1 rešpektovať z hľadiska ochrany vôd
- 6.1.1 ochranné pásma vodárenských zdrojov
- 6.1.2 chránené vodohospodárske oblasti Beskydy-Javorníky, Nízke Tatry -východná časť, Nízke Tatry - západná časť, Veľká Fatra, Strážovské vrchy
- 6.5 podporovať rozvoj miestnych vodovodov v obciach a ich miestnych častiach s nedostatočným zásobovaním pitnou vodou, mimo dosahu SKV
- 6.6 postupne znižovať zaostávanie rozvoja verejných kanalizácií s čistiarňami odpadových vôd za rozvojom verejných vodovodov výstavbou ČOV v rozhodujúcich zdrojoch znečistenia, výstavbou skupinových kanalizácií s využitím kapacít existujúcich ČOV, výstavbou skupinových kanalizácií s ČOV s prioritným riešením v obciach ležiacich v OP vodárenských zdrojov, OP prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd, CHVO a povodí vodárenských tokov,
- 6.7 prednostne zabezpečiť výstavbu týchto stavieb:
- 6.7.2 z hľadiska ochrany vôd:
- l) regionálna skupinová kanalizácia obcí: Mošovce, Bodorová, Malý Čepčín, Veľký Čepčín, Ivančiná, Diaková, Kevice, Blažovce, Borcová, Jazernica, Rakša, Turčiansky Michal, Háj, Horná Štubňa so spoločným čistením na ČOV Turčianske Teplice,
- 6.8. podporovať rozvoj kanalizácií a ČOV v obciach a miestnych častiach, ktoré nie je možné riešiť formou skupinových kanalizácií,
- 6.12. zabezpečiť likvidáciu povodňových škôd z predchádzajúcich rokov a budovať protipovodňové opatrenia na tokoch v území, ktoré je ohrozované povodňovými prietokmi s dôrazom na ochranu intravilánov miest a obcí
- 6.13. na ochranu územia pred povodňami:

- 6.13.2 navrhované úpravy vodných tokov riešiť tak, aby zostali zachované ich ekostabilizačné a migračné funkcie
- 6.13.4. komplexne riešiť odtokové pomery v povodiach tokov opatreniami, ktorých výsledkom bude zvýšenie retenčného účinku pôdy, spomalenie a vyrovnanie odtoku vody z povodia a zníženie erózneho účinku vody

7. V oblasti energetiky

- 7.1 zohľadniť ekonomické a ekologické hľadiská pri zabezpečení územia energiami a vytvárať efektívne diverzifikované systémy energetického zásobovania kraja,
- 7.2 zabezpečiť zvýšenú výrobu elektrickej energie:
 - 7.2.1 modernizáciou a rekonštrukciou existujúcich zdrojov,
- 7.3 zabezpečiť spoľahlivú a bezpečnú dodávku a prenos elektrickej energie dobudovaním elektrizačnej rozvodnej sústavy kraja v nadväznosti na sústavu SR a sústavu medzištátnu,
 - 7.13 vytvárať priaznivé podmienky na intenzívnejšie využívanie obnoviteľných a druhotných zdrojov energie ako lokálnych doplnkových zdrojov k systémovej energetike,
 - 7.14 podporovať a presadzovať v regióne ŽSK s podhorskými obcami, využitie miestnych energetických zdrojov (biomasa, geotermálna a solárna energia, MVE a pod.) pre potreby obyvateľstva a služieb,
 - 7.15 znižovať energetickú náročnosť objektov (budov) z hľadiska tepelných strát,

8. V oblasti odpadového hospodárstva

- 8.1 zabezpečiť postupnú sanáciu a rekultiváciu nevyhovujúcich skládok odpadov a starých environmentálnych záťaží do roku 2005,
- 8.2 sanovať prednostne skládky lokalizované v územiach prvkov regionálneho územného systému ekologickej stability a v územiach, kde bezprostredne ohrozujú zložky životného prostredia."

II. ČASŤ - VEREJNOPROSPEŠNÉ STAVBY

Verejnoprospešné stavby spojené s realizáciou uvedených záväzných regulatívov sú tieto:

2. Dopravné stavby

2.1 Dopravné stavby cestné

- 2.1.3 rýchlostná cesta R3 v kompletnej trase, križovatky a privádzače, sprievodné komunikácie I/59 alternatívne aj I/70, cestný ťah I/65, II/519, III/06538 alternatívne aj I/14,

3. Technická infraštruktúra

3.1 vodohospodárske stavby

3.1.3 kanalizácie a čistiarne odpadových vôd a s nimi súvisiace stavby:

- 3.1.3.2 stavby z hľadiska ochrany vôd, vodných zdrojov, prírodných liečivých zdrojov a prírodných zdrojov minerálnych stolových vôd:

- l) regionálna skupinová kanalizácia obcí: Mošovce, Bodorová (aj miestna časť Kevice), Malý Čepčín, Veľký Čepčín, Ivančiná, Diaková, Blažovce, Borcová, Jazemica, Rakša, Turčiansky Michal, Háj, Horná Štubňa so spoločným čistením na ČOV Turčianske Teplice."

3. ZÁKLADNÉ DEMOGRAFICKÉ, SOCIÁLNE A EKONOMICKÉ ROZVOJOVÉ PREDPOKLADY OBCE

Demografia

Povojnový rozvoj obce trval do 80-tych rokov 20.storočia. Bol založený na pracovných príležitostiach hlavne v blízkom meste Turčianske Teplice a okresnom meste Martin, kde sa rozvíjal ťažký priemysel s veľkými nárokmi na pracovné sily. Obec sa stala sídlom bez dostatočných vlastných ekonomických aktivít. Pre naše potreby sú dôležité údaje o počtoch obyvateľov z posledného obdobia (Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2001-základné údaje, Žilinský kraj) a navrhované trendy rastu.

Ku dňu 31.12.2004 bývalo v obci Rakša 219 obyvateľov, z toho 117 žien (53,4%). Katastrálne územie Rakša má rozlohu 1173, 77 ha. Hustota osídlenia 10,96 obyv./km² je nižšia ako celookresný priemer.

Tab.č.1 Retrospektívny vývoj počtu obyvateľov od r. 1869

Rok	Počet obyvateľov	Index rastu
1869	368	100,0
1900	310	84,2
1910	313	101,0
1921	312	99,7
1930	345	110,6
1950	281	81,4
1961	300	106,8
1970	229	62,2
1980	250	67,9
1991	212	57,6
2002	206	56,0
2004	219	59,5
2006	227	61,7

Za obdobie 133 rokov klesol počet obyvateľov v Rakši o 162 osôb a priemerný ročný úbytok predstavuje 1,2 osoby. Počet obyvateľov za sledované obdobie klesol v obci o 44,1 %. K 31.12.2004 žilo v obci Rakša 219 obyvateľov, z toho 117 žien (53,4.%). Za obdobie rokov 1996 až 2002 klesol počet obyvateľov obce o 13 osôb a priemerný ročný úbytok predstavuje 1,85 osoby.

Tab.č.2 Pohyb obyvateľstva za posledné obdobie od r.1996

Rok	Narodení	Zomrelí	Prirodzený prírastok	Prist'ahovaní	Vyst'ahovaní	Migračné saldo	Celkový prírastok
1996	4	1	3	0	9	-9	-6
1997	2	4	-2	2	7	-5	-7
1998	2	2	0	2	3	-1	-1
1999	2	4	-2	10	1	9	7
2000	3	6	-3	5	2	3	0
2001	1	5	-4	2	5	-3	-7
2002	0	4	-4	8	3	5	1
Spolu	14	26	-12	29	30	5	-13

Základné údaje o obyvateľstve

Tab. č. 3 Základné údaje o obyvateľstve

Obec	Počet trvale bývajúcich obyvateľov			Veková štruktúra obyvateľov					
	celkom	muži	ženy	0 – 14	15-59 muži	15-54 ženy	60+ muži	55+ ženy	nezistený
Rakša	223	105	118	42	72	71	9	29	-

Podiel žien z trvale bývajúcего obyvateľstva je v Rakši 52 %.
 Ekonomicky aktívne osoby v obci : spolu 93, z toho 43 žien, 50 mužov.
 Podiel ekonomicky aktívnych z trvale bývajúcего obyvateľstva je 44,9 %.

Tab. č. 4 Počty obyvateľov (podľa údajov obecného úradu)

Rok	1993	1994	1995	1996	1997	1998	2000	2006	2015	2020
Stav	223	229	223	220	212	204	207	223		
Návrh									250	257

Tab. č. 5 Veková štruktúra obyvateľstva vo vyšších územných celkoch k 31.12.2003

Veková skupina	Rakša		Okres Martin		Slovenská republika	
	poč. Obyv.	v %	poč.obyv.	v %	poč.obyv.	v %
Predprodukt.v ek	42	18,8	17 474	17,9	1 015 493	18,9
Produktívny vek	143	64,1	62 403	63,8	3 349 231	62,3
Poprodukt. Vek	38	17,1	17 475	17,9	967 207	18,0
Nezistený	-		461	0,4	47 524	0,8
Spolu	223	100	97 813	100,0	5 379 455	100,0
Index vitality	90,48		100		104,9	
Priemerný vek	36,19					

Z uvedených údajov vyplýva, že v obci Rakša žije relatívne najstaršie obyvateľstvo. Vyplýva to z toho, že zastúpenie predproduktívneho veku má relatívne najnižšie a zároveň zastúpenie poproduktívneho veku je najvyššie. V obci je index vitality nižší ako 100, čiže populačný vývoj má regresívny charakter. V okrese Martin a v Slovenskej republike má index vitality hodnotu vyššiu ako 100 a vývoj obyvateľstva vzhľadom na vekovú štruktúru je stagnujúci až progresívny.

Prognóza demografického vývoja

Analýza vekovej štruktúry obyvateľstva v obci poukazuje na regresívny charakter populácie. Situácia v migrácii obyvateľstva – prírastok.

Geografická poloha obce má pozitívny vplyv na jej rozvoj, vzhľadom na relatívne malú vzdialenosť od kúpeľného mesta Turčianske Teplice. V návrhovom období sa predpokladá rýchlejší nárast hlavne rekreačných, ale aj hospodárskych funkcií, z čoho sa predpokladá aj ich aktívny vplyv na demografický vývoj.

Na základe poznania dynamiky rozvoja obce v predchádzajúcom období, ako aj prognóz rozvoja v návrhovom období, je možné rátať :

Predpokladaný vývoj obyvateľov obce Rakša :

Počet obyvateľov k 01.07.2006227
Prírodný prírastok v r.2001-20205
Migračné prírastky25
Celkový prírastok30
Stav v r.2020257

Veková štruktúra obyvateľstva

Pre určenie vývoja vekovej štruktúry obyvateľstva k návrhovému roku boli použité ako východiskové podklady údaje zo sčítania ľudu k 26.05.2001 a projekcia obyvateľstva SR podľa okresov do roku 2024, ktorú spracoval Štatistický úrad SR. V projekcii vývoja obyvateľstva sa predpokladá postupné znižovanie podielu obyvateľstva v predproduktívnom veku, čo sa prejaví v posilnení skupiny obyvateľstva v produktívnom a poproduktívnom veku.

Vo vývoji vekového zloženia obyvateľstva sa odráža vplyv súčasnej vekovej štruktúry populácie, ako aj predpokladaného vývoja reprodukčného procesu a dosídľovania obyvateľov najmä nižších vekových skupín.

Tab. č. 6

Štruktúra obyvateľstva podľa charakteristických vekových skupín k 26.05.2001

Veková skupina	Muži	Ženy	Spolu	Podiel v %
Predproduktívny vek	21	21	42	20,3
Produktívny vek	64	57	121	58,4
Poproduktívny vek	13	31	44	21,3
Spolu	98	109	207	100

Index vitality je v obci 95,45. Je to vzťah počtu osôb predproduktívneho veku ku 100 osobám veku poproduktívneho. Ak je index vitality nižší ako 100, populácia má regresívny charakter a nie je schopná narastať na základe prírodného prírastku. Populačný vývoj v obci je od r.1996 nepriaznivý.

Ku dňu sčítania ľudu (26.05.2001) žil v obci Rakša regresívny typ populácie, ktorý charakterizuje vyššie zastúpenie obyvateľov poproduktívneho veku oproti veku predproduktívnemu.

Ekonomická aktivita a nezamestnanosť

Ku dňu sčítaniu ľudu mala obec Rakša 93 ekonomicky aktívnych ľudí, z toho 43 žien. Z celkového počtu obyvateľov bolo zapojených do pracovného procesu 44,9 %. Ženy tvorili 39,4 % z celkového počtu ekonomicky aktívnych obyvateľov. Nezamestnaných bolo 25 ľudí. Vzhľadom na nízku hospodársku základňu obce, väčšina ekonomicky aktívnych ľudí odchádzala za prácou do iných sídel – Turčianske Teplice, Martin, Vrútky. Zamestnanosť priamo v obci je nízka.

V období do roku 2015 predpokladáme rozvoj podnikateľských aktivít, najmä v tzv. výrobnnej zóne a v cestovnom ruchu, ktoré sú spojené s rozvojom zamestnanosti obyvateľstva obce. Predpokladáme, že sa hospodárska základňa obce zlepší a zníži sa počet ľudí odchádzajúcich za prácou. Pri predpokladanej 4 – 5 % nezamestnanosti v r. 2015 predpokladáme v obci 13 nezamestnaných obyvateľov.

Bytový fond

Ku 26.05.2001 bolo na území obce 56 trvalo obývaných domov, nachádzalo sa v nich 64 trvalo obývaných bytov. K uvedenému dátumu mala obec 14 neobývaných domov, z toho 7 slúžilo na rekreačné účely.

Tab. č. 7 Neobývané byty podľa dôvodu neobývanosti

Neobývané byty podľa dôvodu neobývanosti	Počet bytov	Podiel v %
Zmena užívateľa	-	-
Určený na rekreáciu	7	50
Uvoľnený na prestavbu	2	14,3
Nespôsobilý na bývanie	2	14,3
Po kolaudácii	-	-
V pozostalostnom alebo súdnom konaní	1	7,1
Z iných dôvodov	2	14,3
Spolu	14	100,0

Najvyšší podiel neobývaných bytov tvoria byty určené na rekreáciu - 7.

Návrh riešenia bývania

Tab. č. 8 Charakteristika domového a bytového fondu v r. 1991 a 2001

Ukazovateľ	1991	2001
Počet domov trvale obývaných	57	56
Neobývané domy	17	14
Domy spolu	74	70
Trvalo obývané byty	64	64
Neobývané byty	17	14
Spolu byty	81	78
Počet obyvateľov	212	227
Počet osôb na jeden byt	3,91	3,48
Počet bytov na 1000 obyvateľov	256	287

Výpočet optimálneho počtu bytov pre navrhovaný počet obyvateľov v roku 2015

Úroveň bývania sa od r. 1991 zvýšila. Kým v r.1991 pripadalo v obci na jeden byt 3,91 osôb, v r. 2001 to bolo už 3,48 osôb. V r.1991 mala obec na 1000 obyvateľov 256 bytov a do r.2001 sa ich počet zvýšil na 287.

V obci je 30 až 35% bytového fondu staršieho ako 80 rokov. Bytový fond je z hľadiska technického stavu na dobrej úrovni. Z hľadiska morálneho je opotrebovaný. Celkovo treba rátať s odpadom v návrhovom období asi 30% bytového fondu a to nie priamo jeho asanovaním, ale pretypovaním na rekreačné účely.

Z uvedených údajov vyplýva značná prestarosť bytového fondu. V obci z existujúceho počtu 64 bytov bolo 42 bytov postavených do r.1945. Z toho je vhodných na rekonštrukciu približne 21 bytov. Zostane 42 bytov. Pri priemernej obložnosti bytu 2,8 obyvateľa/byt a navrhovanom počte 250 obyvateľov, bude do r.2015 chýbať :

$$\begin{aligned} \text{Potreba bytov: } & 250 : 2,8 = 89 \text{ bytov} \\ \text{Z toho nových: } & 89 - 42 = 47 \text{ bytov} \end{aligned}$$

1	Počet bytov z obdobia do r.2001.....	64
2	Počet obyvateľov v týchto bytoch.....	223
3	Odpad bytov do r.2015.....	22
4	Zvyšok (riadok 1 – riadok 3).....	42
5	Počet obyvateľov v r.2015.....	250
6	Prírastok obyvateľov do r.2015.....	27
7	Potrebný počet bytov v r.2015 pri 2,8 obyv/byt.....	89
8	Počet bytov, ktoré treba do r.2015 doplniť (riadok7-riadok 4).....	47
	Tento stav je dosiahnuteľný, ak sa bude ročne :	
9	rekonštruovať.....	1,4 bytov
10	stavať.....	3,1 bytov

V obci je potrebné do r. 2015 zabezpečiť stavebné pozemky pre výstavbu 47 bytov, t.j. asi 5 ha. V intraviláne obce je možné umiestniť asi 34 stavebných pozemkov. Zvyšok je nutné umiestniť v extraviláne.

4. ŠIRŠIE VZŤAHY

Obec leží v juhovýchodnej časti Turčianskej kotliny na úpätí Národného parku Veľká Fatra, na jej západnom svahu. Východná časť katastrálneho územia obce Rakša zasahuje do ochranného pásma Národného parku Veľká Fatra a samotného Národného parku. Od východu je obec chránená horstvom, západná strana je otvorená do Turčianskej kotliny.

Riešené územie hraničí s nasledujúcimi katastrálnymi územiami :

Zo severu – k. ú. Mošovce, zo západu – k. ú. Turčiansky Michal, z juhu – k. ú. Háj, Čremošné, z východu – k. ú. Mošovce.

Obec sa nachádza v hornej časti Turčianskej kotliny, asi 4 km od okresného mesta Turčianske Teplice na úpätí pohoria Veľká Fatra. Leží pri vyústení troch dolín : Mače, Rakšianskej doliny a Nedožorskej doliny.

Obec je koncová s typickým vidieckym osídlením. Pôvodný charakter obce sa postupne veľmi výrazne mení na rekreačnú funkciu.

Riešené územie má pomerne dobré dopravné napojenie na hlavnú cestnú trasu sever – juh a to cestou III/ 06546 na cestu I. triedy I/65 Martin -Turčianske Teplice – Kremnica - Žiar nad Hronom a I/14 Turčianske Teplice – Banská Bystrica. Najbližšia železničná stanica sa nachádza v Turčianskych Tepliciach, regionálne letisko sa nachádza v Martine pri Tomčanoch, letisko pre medzinárodnú dopravu v Žiline.

Katastrálne územie má význam nielen z hľadiska vodohospodárskeho a zachovania prírodných hodnôt, ale aj z hľadiska prímestskej rekreácie ako rekreačné zázemie kúpeľného mesta Turčianske Teplice.

Obec je zásobovaná pitnou vodou z prameňa Cibufová. Do katastrálneho územia obce zasahuje ochranné pásmo III. stupňa prírodných liečivých zdrojov.

Záujmové územie obce je zhodné s katastrálnym územím.

5. NÁVRH URBANISTICKEJ KONCEPCIE PRIESTOROVÉHO USPORIADANIA ÚZEMIA

5.1 Zhodnotenie možností rozvoja obce

Obec sa nachádza asi 4 km od okresného mesta Turčianske Teplice, ktoré je centrom osídlenia regionálneho významu. Vzhľadom na zachovalé a relatívne nedotknuté prírodné prostredie je územie obce atraktívne nielen pre bývanie, ale aj chalupárstvo a prímestskú rekreáciu návštevníkov kúpeľného mesta Turčianske Teplice. Je vhodné na rozvoj turistického ruchu a rekreácie. Katastrálne územie obce má dobré prírodné podmienky pre poľnohospodárstvo a lesné hospodárstvo.

Možnosti rozvoja sídla obmedzuje z jeho východnej strany Národný park Veľká Fatra, Národná prírodná rezervácia Rakšianske rašelinisko a povrchový lom dolomitov v Nedožorskej doline. Obec má obmedzené možnosti pre svoj rozvoj - hlavne v rámci extravilánu – tieto zámery sa nachádzajú vo veľkej miere na plochách poľnohospodárskej pôdy. Budúci rozvoj obce je zameraný na rozvoj obytnej a rekreačnej funkcie pri zachovaní poľnohospodárskej a lesnej výroby. Pri návrhu rozvoja výroby sa uvažuje o malých nezávadných výrobných prevádzkach a službách, poprípade spojených aj s bývaním.

5.2 Urbanistická koncepcia priestorového usporiadania a funkčného využívania územia

Katastrálne územia obcí môžeme rozdeliť na funkčne rozdielne priestory :

- 1 – zastavané územie obce Rakša
- 2 - krajinný priestor Nedožorskej doliny
- 3 - krajinný priestor doliny Mača
- 4 - krajinný priestor Medvedej doliny a Rakšianskych lazov
- 5 – NP Veľká Fatra

1. Zastavané územie obce RAKŠA

- vymedzenie priestoru : priestor je vymedzený hranicou intravilánu
- základná funkcia : obytná (IBV, občianska vybavenosť)
- doplnkové funkcie : rekreačná (chalupy, penzióny, športové plochy, ubytovanie v súkromí)
výrobná (nezávadné prevádzky)
- prevládajúci typ stavebnej činnosti : novostavby, prístavby, nadstavby, zobytnenia podkrovi
- spôsob zástavby : izolované rodinné domy, počet podlaží 1 + 1 (nadzemné podlažie + podkrovia), podpivničené, alebo bez podpivničenia, strecha sedlová alebo valba, polvalba so sklonom 35-40°
- kompozičné zásady : krížovatku cesty III. tr. a miestnej komunikácie považovať za ťažiskový verejný priestor, ktorý treba dotvoriť verejnou zeleňou, prestavbou a výstavbou objektov obč. vybavenosti a služieb, rozvoj šport. plôch
dotvoriť verejný priestor v centre obce

2. Krajinný priestor Nedožorskej doliny

- vymedzenie priestoru : priestor je vymedzený z východu a juhu katastrálnou hranicou obce, zo západu intravilánom obce a zo severu hranicou Národného parku VF
- základná funkcia : lesné hospodárstvo
- doplnkové funkcie : rekreačná
ekologická (biokoridor)
- regulatívy pre rekreačnú činnosť: súčasnú rekreačnú vybavenosť doplniť o cyklotrasy, bežecké stopy pre lyžiarov, náučný chodník, oddychové miesta, ohniská, miesta pre pikniky (pri vstupe do doliny)
rešpektovať potok ako biokoridor
nepripustiť výstavbu rekreačných objektov v doline

3. Krajinný priestor doliny Mača

- vymedzenie priestoru : priestor je vymedzený zo západu a severu hranicou katastra, z východu NP VF
- základná funkcia : rekreačná

- doplnkové funkcie : lesné hospodárstvo, poľnohospodárstvo ekologická (biokoridor)
- regulatívy pre rekreačnú činnosť: v lokalite Pod pieskami – výstavba ICHR (max. počet 10-12), počet podlaží 1+podkrovie, strecha sedlová, súčasnú rekreačnú vybavenosť doplniť o cyklotrasy, bežecké stopy pre lyžiarov, náučný chodník, oddychové miesta, ohniská, miesta pre pikniky, neoplocovať pozemky súkromných chat rešpektovať potok ako biokoridor

4. Krajinný priestor Medvedej doliny a Rakšianskych lazov

- vymedzenie priestoru : priestor je vymedzený z východu a juhu katastrálnou hranicou, zo severu Nedožorskou dolinou a zo západu hranicou lesa a intravilánu obce Čremošné
- základná funkcia : rekreačná
- doplnkové funkcie : lesné hospodárstvo, chov dobytka, oviec, ap. ekologická (biokoridor)
- regulatívy pre rekreačnú činnosť: existujúce lyžiarske vleky zrekonštruovať, zjazdovku predĺžiť až do Nedožorskej doliny (len dojazd) pri dojazde možnosť vybudovania technického objektu max. 1NP + podkrovie, max. ploš. výmera 30 m², nevyužívať na rekreačnú činnosť súčasnú rekreačnú vybavenosť doplniť o cyklotrasy, bežecké stopy pre lyžiarov, náučný chodník, oddychové miesta, ohniská, miesta pre pikniky,

5. Národný park Veľká Fatra

- vymedzenie priestoru : priestor je vymedzený hranicou NP a katastrálnou hranicou
- základná funkcia : lesné hospodárstvo
- doplnkové funkcie : ekologická (biokoridory, biocentrá) vodohospodárska rekreačná
- regulatívy pre rekreačnú činnosť: hospodárenie v lesoch uskutočňovať podľa schváleného lesného hospodárskeho plánu zvýšiť starostlivosť o porasty vo vzdialenejších polohách neuvažovať o výstavbe rekreačných chat vymedziť náučné chodníky, odpočívadlá

6. NÁVRH FUNKČNÉHO VYUŽITIA ÚZEMIA OBCE

Súčasnú funkčné využitie územia obce je nasledovné :

V intraviláne prevláda obytná funkcia, t. j. pozemky obytných domov. Jadro obce tvorí typická uličná zástavba, tvorená z jednotraktových rodinných domov. V rámci urbanistickej štruktúry sa vytvoril jeden verejný priestor, ktorý je tvorený kultúrnym domom, hasičkou zbrojnicou, obchodom, zvoncou, parkom a poľovníckym domom.

V obci sa nenachádzajú takmer žiadne výrobné funkcie, výnimkou sú dve prevádzky na opravu automobilov. V juhovýchodnej časti obce sa nachádza areál poľnohospodárskej výroby, ktorý je na úpadku.

Pri vstupe do Nedožorskej doliny sa nachádza povrchový dobývací lom vápencového dolomitu a ťažba je povolená do r. 2010. V lome sa nachádza prírodné jazero.

Rekreačná funkcia v obci je zastúpená veľmi poskromne a to len plochou futbalového ihriska vo východnej časti obce, ktoré doporučujeme sčasti ponechať, vzhľadom na OP Rakšianskeho rašeliniska, kde platí IV. Stupeň ochrany.

Územie nadväzujúce na intravilán sa využíva na poľnohospodárske účely (orná pôda, lúky a pasienky). Väčšinu poľnohospodárskej pôdy v katastri obhospodaruje PD Mošovce a Blatnica.

Rozvoj obytnej funkcie

je navrhnutý v západnej aj východnej časti obce (sčasti v intraviláne), ďalej zástavba čiastočne aj v rámci pôvodného intravilánu obce - okolo vybudovaných komunikácií (juhozápad). Výhľadové plochy (dlhodobý výhľad) pre rozvoj sú navrhnuté v návaznosti na súčasné obytné plochy mimo intravilánu, západne od obce.

Zároveň, v rámci intravilánu obce, je potrebné doplniť existujúcu štruktúru dostavbou prelúk a rekonštrukciami.

Rozvoj výrobných plôch

je navrhnutý v bývalom hospodárskom dvore. Uvažuje sa tu s vytvorením výrobného areálu, skladového hospodárstva a zariadení technickej vybavenosti. Zo západnej strany je navrhnutý areál pre drobné prevádzky a služby, sčasti aj s bývaním (v prízemí výroba, služby obchod, na poschodí bývanie).

Rozvoj občianskej vybavenosti

sa predpokladá hlavne v okolí terajšieho obecného úradu a parku, kde navrhujeme dobudovanie športových plôch, vybudovanie ihriska pre deti a mládež, ihrísk pre volejbal, basketbal, tenis (antukové ihrisko). Tak isto kultúrny dom a obchod by sa mali pretransformovať na objekty integrovanej občianskej vybavenosti.

Vzhľadom na rozvoj cestovného ruchu s využitím prírodných daností krajiny, navrhujeme poskytovanie aspoň základnej zdravotnej starostlivosti – ambulancia lekára pre dospelých a pre deti a dorast – v centrálnej polohe.

Vzhľadom na postupné starnutie obyvateľstva, navrhujeme zriadenie domu s opatrovateľskou službou s kapacitou cca 10 miest – na obecných pozemkoch, resp. v objekte patriacom obci.

Navrhujeme vybudovať Dom smútku na Lazci (oproti býv. hosp. dvoru).

Rozvoj rekreačnej funkcie

je navrhovaný v rekreačnej lokalite Medvedia dolina (lyžiarsky areál) – navrhujeme predĺženie lyžiarskeho vleku do Nedožorskej doliny a výstavbu technického objektu pri dojazde, ďalej zvýšenie kapacity vlekov rekonštrukciou existujúcich, resp. výstavbou nových tak, aby sa zachovala funkcia NP VF. Tak isto je potrebné rozšírenie a dostavba zjazdovky. Hlavným dôvodom je zvýšenie návštevnosti rekreaťov (lyžiarov) v lokalite. Existujúce vleky a zjazdovky nepostačujú pre navrhované kapacity rekreačného areálu.

V prípade záujmu o doplnenie nových objektov ICHR je tieto možné situovať v lokalite Pod pieskami, pri vstupe do Rakšianskej doliny, v severnej a západnej časti obce.

Rozvoj plôch zelene

je navrhnutý hlavne okolo budov občianskej vybavenosti, pozdĺž vodných tokov, okolo hospodárskeho dvora (izolačná zeleň - z dôvodu zlepšenia životného prostredia), na pozemkoch rodinných domov...

V rámci zachovania ekologickej stability je potrebné akceptovať brehovú zeleň pozdĺž potokov. Tak isto je potrebné rešpektovať hranicu NPR Rakšianske rašelinisko a hranicu NP VF.

7. NÁVRH OCHRANY KULTÚRNYCH HODNÔT**7.1 Vznik a vývoj obce**

Prvá historická zmienka o osade Roxa pochádza z r.1277 a Rakse z r. 1280, v r. 1280 patrila Rakšovmu synovi Mlkšovi, do 19. stor. Rakšánkovcom. R. 1503 mala 2 sídliská – Vyšnú a Nižnú Rakšu. Súčasná obec vznikla z bývalých dvoch obcí Rakša a Nedožor v r. 1933. Začiatkom 18. stor. ju zničili Kuruci. V r. 1785 mala 32 domov a 225 obyvateľov, r. 1828 36 domov a 254 obyvateľov. Obyvatelia sa zaoberali poľnohospodárstvom. V r. 1880 – 1910 sa mnohí vysťahovali do Zemplína Sedmohradská a USA. Za I.ČSR boli obyvatelia väčšinou poľnohospodárski robotníci na veľkostatku. Obyvatelia sa zapojili do SNP. V r. 1950 bolo v obci založené JRD, ktoré sa zlúčilo v r. 1960 s JRD Mošovce a v r.1965 bolo pričlenené k ŠM. V obci sa nachádza kameňolom, v ktorom sa ťaží dolomitový vápenec. Obec Nedožor, ktorá je súčasťou Rakše, sa spomína r. 1264. Patrila Ondrejovi, synovi Alberta, neskôr Thurócziovcom, Nyáryovcom, Jesenskovcom, v 19. storočí Záthureckovcom, Pongráčovcom a Benickovcom. V r. 1715 mala 10 domácností, r. 1785 20 domov a 142 obyvateľov, r.1828 24 domov a 177 obyvateľov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom. V r. 1933 obec pripojili k Rakši.

7.2 Stavebné a kultúrne pamiatky

V katastrálnom území obce sa nachádzajú národné kultúrne pamiatky zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR :

Č.ÚZPF	unif. názov NKP	č. parc.(popisom)	bližšie určenie
680/1 – 2	Dom a tabuľa pamätná	154	M. M. Hodža súp. č. 10
2202/1	Hradisko	V od obce,k.606 m n/m	hrádok z doby laténskej

Pri objektoch, ktoré sú zapísané v ÚZPF SR, je nutné dodržať požiadavky základnej ochrany kultúrnej pamiatky v zmysle §27 zákona č. 49/2001 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu.

8. NÁVRH RIEŠENIA BÝVANIA, OBČIANSKEJ VYBAVENOSTI, VÝROBY A REKREÁCIE

8.1 Bývanie

Podľa základných demografických údajov je v obci potrebné v období rokov 2007-2015 postaviť 47 bytov. Všetky navrhované byty budú v rodinných domoch. V rámci súčasného intravilánu obce je možné uvažovať o výstavbe cca 34 bytov, a to :

- na voľných plochách – záhrady.....	24 bytov
- na plochách asanovaných RD.....	3 bytov
- zobytnenie neobývaných RD.....	7 bytov

Spolu 34 bytov

Výstavba nových rodinných domov v extraviláne je navrhnutá v západnej a východnej časti obce v počte 13 rodinných domov.

Návrh.....	13 bytov
Výhľad.....	18 bytov

Spolu 31 bytov

8.2 Občianska vybavenosť

Zariadenia občianskej vybavenosti delíme do nasledovných skupín :

- školstvo a výchova
- zdravotníctvo
- sociálna starostlivosť
- kultúra
- šport
- maloobchod
- stravovanie a ubytovanie
- služby
- administratíva

Charakteristika zariadení občianskej vybavenosti podľa jednotlivých skupín

Školstvo a výchova

V obci sa nenachádza žiadne zariadenie predškolskej a školskej výchovy, ani sa s ním zatiaľ neuvažuje.

Zdravotníctvo

V obci sa nenachádza žiadne zdravotnícke zariadenie. Občania dochádzajú za základnými službami do Turčianskych Teplic a za vyššími zdravotníckymi službami do Martina. Tento stav nemožno považovať za uspokojivý. Vzhľadom na rozvoj cestovného ruchu s využitím prírodných daností krajiny, poskytovanie aspoň základnej zdravotnej starostlivosti v obci patrí medzi základné podmienky. Je potrebné uvažovať o zriadení ambulancie všeobecného lekára pre dospelých a detí, ktorý by poskytoval služby aspoň jedenkrát za týždeň. Ambulancia by mohla byť umiestnená v dome sociálnych služieb a zároveň by slúžila aj pre jeho obyvateľov.

sociálna starostlivosť

Vzhľadom na postupné starnutie obyvateľstva bude potrebné uvažovať o zriadení domu sociálnej starostlivosti s kapacitou cca 10 - 15 miest s integrovanou vývarovňou. Dom sociálnej starostlivosti by mohol byť zriadený buď v existujúcom polyfunkčnom objekte (obchod) po jeho rekonštrukcii – rozšírenie, prístavba, nadstavba - alebo v niektorom zrekonštruovanom nevyužívanom, resp. opustenom rodinnom dome.

kultúra

V obci sa nachádza verejná knižnica, obsahujúca zhruba 1400 knižničných jednotiek. Obec využíva na rôzne kultúrne podujatia viacúčelovú sálu v kultúrnym dome s kapacitou 100 stoličiek. Kultúrny dom vyžaduje rekonštrukciu na súčasné podmienky kultúry (knižnica, klubovňa, internet ap.)

maloobchod

V centre obce sa nachádza jedna predajňa zmiešaného tovaru, ktorá zatiaľ postačuje aj pri náraste bývania.

stravovanie a ubytovanie

V obci sú situované 1 penzión (Diana) s lôžkovou kapacitou 10 lôžok + 20 stoličiek. Takisto je tu možnosť ubytovať sa v súkromí (2) s počtom 20 lôžok. V obci sa nachádza 1 pohostinstvo – 24 stoličiek.

Vzhľadom na rozvoj rekreačno-turistickej funkcie obce je potrebné uvažovať s rozvojom turisticko-stravovacích zariadení. Takéto zariadenie navrhujeme umiestniť (vo výhľadovom období) vo východnej časti obce.

administratíva

Nachádza sa tu obecný úrad v budove požiarnej zbrojnice v centre obce (1,5 zamestnanca). Je potrebné uvažovať o rekonštrukcii uvedeného objektu, resp. o premiestnení obecného úradu do polyfunkčného objektu po jeho rekonštrukcii.

služby

Budova bývalej MŠ bola predaná a v súčasnosti sa tu buduje rekreačný objekt, tzv. poľovnícky dom. Vybudovanie nového Domu smútku na Lazci, vrátane parkovacích plôch.

8.3 Výroba**8.3.1 Výroba, skladové hospodárstvo**

V obci sa nachádzajú 2 zariadenia pre opravu a údržbu motorových vozidiel, jedno pri areáli hospodárskeho dvora na konci obce a druhé na začiatku obce pri rodinnom dome.

Nezávadné výrobné prevádzky navrhujeme umiestniť na ploche chátrajúceho poľnohospodárskeho dvora (plochy výroby, skladového hospodárstva, technickej vybavenosti, ap.). V rámci areálu má obec záujem umiestniť zberné miesto na separáciu odpadu.

8.3.2 Poľnohospodárstvo**Zhodnotenie prírodných podmienok**

V závislosti od nadmorskej výšky, klimatických podmienok a geologického podkladu sa na pôdotvorných substrátoch vyvinuli nasledovné typy pôd :

Tab. č. 9 Typy pôd a zaradenie do BPEJ

Kód	Kombinácie fyzikálnych vlastností pôdy	Zaradené do BPEJ
1	pôdy stredne ťažké, bez skeletu, hlboké	0895002
2	pôdy stredne ťažké, slabo až stredne ťažko skeletnaté, stredne hlboké	0987542, 1060442, 1065245, 1065442, 1065445, 1087432
3	pôdy ťažké, bez skeletu, hlboké	0857203, 0857303
4	pôdy ťažké, slabo až stredne skeletnaté, stredne hlboké	0820013, 0887243, 0887443, 0887543, 0891213, 0891413, 09872431087243
5	pôdy stredne ťažké, stredne až silno skeletnaté, všetky hĺbky	0832062, 0832065, 0890262, 0890462, 0992682, 1080785

6	pôdy stredne ťažké, všetky skeletnatosti, všetky hĺbky	1000895
7	pôdy ťažké, stredne až silno skeletnaté, všetky hĺbky	0892683, 0992683, 0992783, 1092683, 1092883
8	pôdy ťažké, všetky skeletnatosti, všetky hĺbky	1000893, 1092993

Bonita pôdy

Poľnohospodárske pôdy v Turčianskej kotline sú v rámci Slovenska hodnotené ako stredne produkčné pôdy. Lesné pôdy sú prevažne dobré, vo vyšších polohách menej dobré a v najvyšších polohách zlé.

Tab. č. 10 Úhmné hodnoty druhov pozemkov v k. ú. obce

Druh pozemkov	Výmera v ha	Podiel v %
orná pôda	173,3	41,0
záhrady	9,4	2,23
lúky a pasienky	239,9	56,77
sady	0	0
Poľnohospod. pôda spolu	422,6	100,0/36,02
lesná pôda	696,2	59,31
vodné plochy	1,9	0,16
zastavané plochy	18,2	1,55
ostatné plochy	34,7	2,96
Celkom	1173,8	100,0

Z uvedeného percentuálneho členenia je možné vyčítať charakteristické ukazovatele :

- poľnohospodárske využitie krajiny (% poľnohospodárskej pôdy z celkovej výmery).....6,02 %
- stupeň zomenia (% ornej pôdy z celkovej výmery poľnohosp. pôdy).....41,0 %
- stupeň zatravnienia (% TTP z celkovej výmery poľnoh. pôdy).....56,77 %
- lesné pozemky sa podieľajú na celkovej výmery katastrálneho územia.....59,31 %

Hydromelioračné zariadenia

V k. ú. obce sa nachádzajú hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie „š. p. Bratislava (príloha č. 3) :

- krytý odvodňovací kanál „01“ (evid. Č. 5306 180 003), ktorý bol vybudovaný v r. 1972 o dĺžke 0,160 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov a ÚT MPV Rakša“
- krytý odvodňovací kanál „02“ (evid. Č. 5306 180 004), ktorý bol vybudovaný v r. 1972 o dĺžke 0,107 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov a ÚT MPV Rakša“

8.3.3 Lesné hospodárstvo

Lesy sú základnou a nenahraditeľnou zložkou životného prostredia, kde plnia niekoľko významných funkcií. Okrem produkcie žiadanej drevnej hmoty zabezpečujú plnenie dôležitých celospoločenských funkcií.

Katastrálne územie obce patrí v zmysle Nariadenia vlády č. 49/1997 Z. z. do oblasti lesov 47 - Veľká Fatra Organizačne je začlenené do lesného hospodárskeho celku (LHC) Turčianske Teplice a Horná Štubňa.

Lesné časti katastrálneho územia sa nachádzajú na úpätí orografického celku Veľká Fatra a Kremnické vrchy a časť k. ú. Rakša (Rakšianska dolina, Nedožor. dolina) je z hľadiska záujmov ochrany prírody začlenená do Národného parku Veľká Fatra.

Vlastníctvo a užívanie lesov

Lesné pozemky katastrálneho územia sú vo vlastníctve štátnych subjektov, z ktorých najväčší podiel tvoria pozemky vo vlastníctve fyzických osôb zlúčených do pozemkových spoločenstiev s právnou subjektivitou, ale aj bez právnej subjektivity. Užívacie práva boli na prevažnej časti odovzdané povinnou osobou - Lesmi SR, š. p. Banská Bystrica oprávneným vlastníkom. Štruktúra vlastníckych a užívateľských vzťahov je nasledovná:

- K. ú. Rakša
 - US Turčiansky Michal 31, 58 ha
 - Lesné spoločenstvo (LS) Michal Nedožor 49,84 ha
 - Pozemkové spoločenstvo vlastníkov (PVS) Hodza - Ursíny 226,51 ha

US Nedozor 45,60 ha
US Nedozor - Rakša 21,99 ha
Lesy SR, š. p. Banská Bystrica (neodovzdané a prenajaté) 227,68 ha

Kategorizácia lesov

Lesné porasty predmetných území boli pri poslednom zisťovaní v roku 1999, resp. 1995 vychádzajúc z ich prvoradej funkcie zaradené do troch kategórií:

- kategória hospodárskych lesov o výmere 486,12 ha
- kategória ochranných lesov o výmere 194,56 ha

Výsledky doterajšieho hospodárenia

Stanovištné pomery determinované primeranou (menej výraznou) horizontálnou členitosťou predurčovali v minulosti vhodné podmienky pre intenzívne obhospodávanie lesných porastov. Možno preto konštatovať, že tu nájdeme lesné spoločenstvá, ktoré by v minulosti neboli zasiahnuté ľudskou činnosťou. Jestvujúce porasty boli systematicky obhospodávané v intenciách lesných hospodárskych plánov, čoho dôkazom je aj zastúpenie porastov rôznych vekových stupňov. Kvalita porastov je rôzna v závislosti od prístupu človeka, a to najmä od vhodnosti a kvality vykonaných zásahov.

Nezanedbateľný podiel tvoria porasty rovnoveké a rovnomeré s prevažným zastúpením smreka, čo je evidentný dôkaz intenzívneho využívania lesa človeka v minulosti, najmä za účelom získavania drevnej hmoty (drevené uhlie, baníctvo) sprístupnených pomerne hustou lesnou dopravnou sieťou.

Mimoprodukčné využitie lesov a pozemkov

Okrem produkcie drevnej hmoty lesné pozemky plnia niekoľko mimoprodukčných funkcií:

1. Poľovnícka funkcia (niektoré lokality - Nedozorská dolina, Rakšianska dolina a Mača - tvoria vhodné podmienky na prezimovanie a rodenie mláďat niektorých druhov poľovnej zveri a sú zároveň migračnými pri prechode tejto zveri za potravou)
2. Pôdochranná (lesy na mimoriadne nepriaznivých stanovištiach - hrebene a stráne so súvisle vystupujúcou materskou horninou)
3. Protiimisná (lesy pod vplyvom imisií)

8.4 Rekreačia a cestovný ruch

Širšie súvislosti

V ÚPN VÚC Žilinského kraja sa uvádza :

Rekreačný potenciál okresu je veľmi veľký a umožňuje široké spektrum ponuky. Prejavuje sa vzácna vyváženosť veľmi atraktívnych prírodných i civilizačných daností. Tieto a s nimi spojené rekreačné a turistické aktivity majú prevažne celoštátny až medzinárodný význam. Umožňujú ďalej rozvíjať všetky pohybové, pasantné a migračné formy horského, mestského a vidieckeho turizmu. Blízkosť kúpeľného mesta Turčianske Teplice dáva možnosť participovať aj na kúpeľnom turizme a liečbe. Martin ako štatutárne Národné kultúrne centrum, spolu s okolitým historickým osídlením Turca disponujú množstvom daností, ktoré vytvárajú jedinečnú ponuku pre poznávací, kultúrny, spoločenský, ale aj nákupný, obchodný a kongresový turizmus. V bezprostrednej návaznosti na mesto vzniká významné centrum horského turizmu a zimných športov Martinské Hole s komplexom vysoko nadštandardnej vybavenosti.

V okrese je treba pokryť obligatórne nároky na oddych a zotavenie domácich obyvateľov, hlavne Martina, Vrútok, Sučian a Turian, v rozsahu asi 20-22000 osôb za deň, z toho približne 12-13000 osôb mimo zastavaného územia sídel. Tento objem nárokov do značnej miery vyčerpáva potenciál okresu a vyvoláva tlak na strediská vhodné pre turizmus, hlavne na Martinské Hole. Pre mesto Martin je treba naliehavo dobudovať prímestské rekreačné zóny Záturčie a Jahodníky s ich špecifickou vybavenosťou a dobudovať aj strediská Valčianska Dolina, Kláštor pod Znievom, Turčianska Štiavnička a Sklabinský Podzámok.

Okres patrí do navrhovanej regionálnej priestorovej a funkčnej štruktúry Turčianskej oblasti cestovného ruchu. Jeho územie pokrývajú rekreačné krajinné celky (RKC): Martin a Martinské hole, Lúčanská Malá Fatra, Veľká Fatra – juh, Veľká Fatra – sever a Krivánska Malá Fatra. Hlavným turistickým a nástupným centrom oblasti a okresu a tiež východiskovým centrom svojho RKC je mesto

Martin. Participujúcim je aj mesto Vrútky. Východiskovými centrami pre ostatné RKC sú sídla Príbovce, Necpaly, Turčianska Štiavnička a Turany.

Funkcia zotavenia bude dominantnou v obciach Šútovo, Vrúcko a Sklabinský Podzámok. Participujúcou bude hlavne v obciach Bystríčka, Valča, Kláštor pod Znievom, Necpaly, Blatnica, Belá – Dulice, Turčianska Štiavnička, Turčianske Kľačany a Lipovec.

Pri riešení územného plánu obce je nutné rešpektovať záväznú časť Územného plánu veľkého územného celku Žilinský kraj, ktorá bola vyhlásená nariadením vlády Slovenskej republiky č.223/1998 zo dňa 26.5.1998 v znení Zmien a doplnkov z r. 2005 a VZN č. 6/2005 o záväzných častiach zmien a doplnkov ÚPN VÚC Žilinského kraja. Riešeného územia sa dotýkajú nasledovné body :

2.9.2. Koncepcia rozvoja kúpeľných miest

V okolí Turčianskych Teplíc môžu satelitné kúpeľné strediská vzniknúť z obcí Háj a Rakša. Do funkčne priestorovej štruktúry kúpeľného centra turizmu sa môžu začleniť aj chatové lokality a lyžiarsky areál pri Čremošnom, mototuristické areály pri toku Žamovice a po ukončení ťažby aj reanimované lomy pri Rakši.

Vysokoštandardnú relaxačnú a športovú vybavenosť je možné umiestňovať na okraji Diviackeho hája, ktorý je potrebné premeniť na kúpeľný lesopark, a tiež v priestore medzi Rakšou a Hájom, prípadne aj pri lesoparku východne od mesta.

2.9.3.2. Zásady a regulatívy rozvoja v kraji

Čistý vidiecky turizmus spojený s agro a ekorekreáciou, vhodný hlavne pre rodinné prázdninové pobyty, je treba aktivizovať predovšetkým v obciach s rázovitým rozptýleným osídlením, v Javorníkoch, v Kysuckej vrchovine, v Kysuckých a Oravských Beskydoch a v roľníckych obciach v Skorušinských vrchoch, na Homej Orave, v Turci a v celom Liptove.

Pre rozvoj turizmu v kraji bude dôležité podporovať hipoturistiku a to jazdeckú aj kočovnú. Je treba pre to využiť veľmi dobré podmienky vo všetkých okresoch, hlavne na Kysuciach, severnej Orave, v Liptove a v Turci a vybudovať potrebné trasy so základňami a etapovými stanicami.

Tab.č.9/1. Návrh priestorových jednotiek rekreácie a cestovného ruchu regionálneho a vyššieho významu.

Nadregionálne záujmové územia		Regionálne záujmové územia				Subregionálne záujmové územia	
Oblasti cestovného ruchu		Rekreačné územ.celky (okresy)		Rekreačné krajinné celky		Rekreačné priestory, útvary	
Ná zo v RZ Ú	Nástup.cen tr.	Názo v RÚC	Nástup.centr.	Názov RKC	Výcho-disk.cen.	Druh, názov, význam	
1	2	3	4	5	6	7	
		Okres Turč. Teplice	Turč. Teplice	Turč. Teplice a okolie	Turčianske Teplice	SVT a LKM Turčianske Teplice PRZ mesta Turč.Teplice SRTS (RK) Rakša SRTS (RK) Háj SVT Mošovce AGL.RÚ Mošovce AGL.RÚ Čremošné	M - R R C C R

Význam:

M = Medzinárodný

C = Celoštátny

R = Regionálny (okresný)

Skratky použité v Tab.č.9/1:

SVT =Sídlo významné pre turizmus – centrum turizmu regionálneho významu

LKM=Miesto s prírod. liečebnými kúpeľmi – kúpele medzinárodného významu

PRZ=Prímestská rekreačná zóna (lesoparky, záhradkár. a chatárske osady, športové a relaxačné areály)

SRTS=Sídlné stredisko rekreácie a turizmu (v zastavanom území a na okrajoch sídla)

SRTS(RK)=Stredisko rekreácie a turizmu pri relaxačných kúpeľoch

AGL.RÚ=Agglomerácia rekreačných útvarov

Atraktivitu prírodných liečebných kúpeľov pre turizmus je možné efektívne využiť vybudovaním satelitných kúpeľných stredísk v obciach Rakša a Háj. Tu ubytovaným turistom možno ponúkať relaxačné kultúrne a spoločenské aktivity Turčianskych Teplíc i kultúrne, historické, športové a rekreačné danosti okolitých sídel, hlavne Mošoviec, Slovenského Pravna, Hornej Štubne a ďalších obcí.

Horskú rekreáciu spojenú s turistikou je možné návštevníkom ponúkať v strediskách Čremošné, Jasenovo a Turček.

Tab.č 9/10. Návrh rozvoja rekreačných priestorov a útvarov vyššieho významu v okrese **TURČIANSKE TEPLICE**

Rekreačný krajinný celok	Rekreačný priestor.útvár			Funkčný		Výmera (ha)		Denná návšteva v hl. sezóne		Poznámka, spôsob rozv.
	Obec, k.ú.	ID	Druh, názov	Typ	Význ.	Stav	Návrh	Stav	Návrh	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Turčian. Teplice a okolie	Turčianske Teplice	9.1	PRZ Turč.Teplice - Diviacky Háj - Rakša - Háj - Dolná Štubňa	-	-	-	670	600 L	2000 L	dobud.vyb., hlavne PRZ Div.Háj
	Rakša	9.2	SRTS/RK/ Rakša	II	R	-	40	-	400 L	n.výst. vybav. RK
	Háj	9.3	SRTS/RK/ Háj	II	R	-	20	50 L	300 L	n.výst. vybav. RK
	Mošovce	9.4.	AGL.RÚ Mošovce - SRTS Mošovce - SRT Drienok - ZR Pod Krieslom	II	C	45	145	1600 L	2800.L	dobud. vyb. SRTS Mošovce a SRT Drienok
	Čremošné	9.5.	AGL.RÚ Čremošné - SRTS Čremošné - ZT Žamovica - ZT Bartoška	III	R	140	310	600.Z	1100 Z	dobud.vyb.a nová výst. v SRTS Čremošné

Rekreačné využitie katastrálneho územia obce

Katastrálne územie obce Rakša siaha od hrebeňa Vefkej Fatry po katastrálne územie : na juhu – Háj, Čremošné, zo západu – Turčiansky Michal, zo severu - Mošovce. Nadmorská výška sa pohybuje v rozpätí 501,8 – 1010,0 m n. m. Prevažnú časť územia tvoria smrekové lesy, so zastúpením jedle a buku.

Pri vstupe do doliny Mača býva na Lúkach pod Čerencom na pravej strane situovaný skautský tábor. V znení Návštevného poriadku NP VF je tu dovoľené zakladať oheň a vykonávať rekreačno-športové aktivity (loptové hry). V lokalite Medvedia dolina je vybudovaný lyžiarsky vleč.

Uvedený priestor je z hľadiska budúceho rozvoja rekreačných aktivít, ako prímestská rekreácia pre kúpeľné mesto Turčianske Teplice, pomerne perspektívny.

Územím katastra prechádzajú značkované turistické chodníky :

- žltá značka – T. Teplice – Háj - Čremošnianske lazy - Žarnovická dolina – Kostolec – Košarisko horský hotel pod Kráfovou studňou
 - modrá značka – Rakša – Mača - sedlo pod Drieňkom – Drieňok
- Celková dĺžka značkovaných turistických chodníkov je cca 3,5 km.

V lokalite **Medvedia dolina** je vybudovaný lyžiarsky vlek o dĺžke cca 400 m, ktorý využívajú obyvatelia Čremošného, miestni chatári, obyvatelia a kúpeľní hostia blízkych T. Teplic, ale sem tam aj zahraniční turisti. V tejto lokalite je v záujme obce potrebné uvažovať s dobudovaním štandardného lyžiarskeho strediska, ktoré by slúžilo ako podpora voľného času nielen pre kúpeľných hostí ale aj širšej verejnosti. Tým, že uvedené územie sa nachádza v ochrannom pásme NP VF nie je žiadúce vybudovať veľké zimné stredisko, ale komfortné lyžiarske stredisko určené na relaxačný oddych.

Je možné uvažovať s rozšírením zjazdovky v jej dolnej časti, s dojazdom v Nedozorskej doline, bez nároku na služby a vybavenosť v tejto časti. V Nedozorskej doline by bol umiestnený len obslužný objekt pre navrhované vleky, ktorých celková dĺžka by sa týmto predĺžila na cca 800 m. Celú vybavenosť je potrebné situovať na vrchole kopca v lokalite Čremošnianske lazy v katastrálnom území Čremošné..

Možno konštatovať, že počet ubytovacích zariadení a rekreačných objektov, je z hľadiska únosnej miery územia, nepostačujúci. Preto je možné uvažovať s výstavbou ďalších rekreačných – ubytovacích a stravovacích zariadení:

- výstavba športovísk pre zimnú rekreáciu – bežecké trate, snowboardové trate, prírodné klziská v obci, sánkarska dráha
- výstavba zariadení pre letný turistický ruch - regulované táboriská, skautské tábory, oddychové zóny, prírodné a umelé jazierka, piknikové lúky, náučné chodníky, ap.
- lúky pod Čerencom naďalej využívať na organizovanie letných skautských táborov pri dodržaní návštevného poriadku NP VF
- vhodné podmienky aj na vybudovanie bežkárskejších tratí – bývalá Kráfovská cesta – Rakša, Háj, Čremošné
- využitie Kráfovskej cesty ako tzv. cesty zdravia s oddychovými priestormi
- v lokalite Pod pieskami v k. ú. Rakša rozvoj individuálnej chatovej rekreácie v počte max. 12 chatiek

9. VYMEDZENIE ZASTAVANÉHO ÚZEMIA OBCE

Územný plán obce navrhuje rozšírenie zastavaného územia o navrhované funkčné plochy v návaznosti na súčasný intravilán :

- IBV – severozápadná časť obce,
- OV – západná časť obce
- IBV – východná časť obce
- OV – Dom smútku – východná časť obce

10. VYMEDZENIE OCHRANNÝCH PÁSIEM A CHRÁNENÝCH ÚZEMÍ PODĽA OSOBITNÝCH PREDPISOV

Tab.č. 11 Ochranné a bezpečnostné pásma v katastrálnom území

Názov ochranného pásma	Stav	Návrh
PHO I. a II. stupňa vodných zdrojov Cibufová	príloha č.1	-
OP hospodárskeho dvora	30 m	-
OP II. a III. stupňa príř. lieč.zdrojov vT.T.	príloha č.2	-
VN-400 kV vzdušné vedenie (od krajného vodiča)	25 m	25 m
VN-22 kV vzdušné vedenie (od krajného vodiča)	10 m	10 m
VN-trafostanica 22/0,4 kV (od konštrukcie)	10 m	10 m
VN-kábelové vedenie (podzemné)	1 m	1 m
Vodovody do DN 500 (OP na každú stranu)	1,5 m	1,5 m
Podzemné telekomunik. vedenia (OP na každú stranu)	1,5 m	1,5 m
OP lesa – od okraja	50 m	50 m
Hygienické ochranné pásmo cintorína	100 m	100 m

Tab. č. 12 Chránené územia podľa zákona NR SR č.543/2002 Z. z. o ochrane prírody v znení uznesenia Vlády SR č.636 z 09.07.2003

Názov chráneného územia	Stav	Návrh
Chránené vtáčie územie schválené vládou SR uzn.č. 636 zo dňa 09.07.2003	podľa výkresu č.2	podľa výkresu č.2
NP Veľká Fatra	podľa výkresu č.2	podľa výkresu č.2
OP NP VF	podľa výkresu č.1	podľa výkresu č.1
NPR Rakšianske rašelinisko	podľa výkresu č.2	
OP NPR Rakšianskeho rašeliniska	podľa výkresu č.2	

11. NÁVRH RIEŠENIA ZÁUJMOV OBRANY ŠTÁTU, POŽIARNEJ OCHRANY, OCHRANY PRED POVODŇAMI

11.1 Záujmy obrany štátu

V riešenom území obce sa z hľadiska záujmov obrany štátu nenachádza žiadny objekt ani komunikácia.

Požiadavky CO na ukrytie obyvateľstva a na zamestnancov podnikov sú dané zákonom č.42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva v znení neskorších predpisov a vyhláškou Ministerstva vnútra č.532/2006 Z.z. Upozorňujeme investorov, aby pred vypracovaním projektovej dokumentácie (PD) objektov navštívili Obvodný úrad, odbor krízového riadenia, ktorý určí presnejšie podmienky a požiadavky na PD a realizáciu stavieb.

Spôsob a rozsah ukrytia obyvateľstva je potrebné riešiť podľa § 4 odst. 3 a § 15 odst. 1 písm. e) zákona, § 4 vyhlášky MV SR č.532/2006 Z. z. o podrobnostiach na zabezpečenie stavebnotechnických požiadaviek technických podmienok zariadení civilnej ochrany.

Nehnutelnosti neumiestňovať do území vymedzených hranicou 50-ročnej resp. 100 ročnej vody z miestnych vodných tokov a do zosuvných území.

11.2 Záujmy požiarnej ochrany

Obec má požiaru zbrojnicu umiestnenú v budove v centre obce. Zdrojom požiarnej vody je verejný vodovod, potok Dolinka.

11.3 Ochrana pred povodňami

Podľa vyjadrenia KÚ Žilina odbor CO obyvateľstva, môže dôjsť k potenciálnemu ohrozeniu malej časti intravilánu 50, resp. 100-ročnou vodou z miestnych tokov.

Je potrebné zadať spracovanie záplavového územia príslušným orgánom štátnej správy.

12. NÁVRH OCHRANY PRÍRODY A TVORBY KRAJINY, VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY A EKOSTABILIZAČNÝCH OPARENÍ

12.1 Ochrana prírody a krajiny

Obec leží v OP NP Veľká Fatra, v ktorom platí druhý stupeň ochrany podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny. Východná časť k. ú. obce zasahuje do NP VF s tretím stupňom ochrany prírody a zároveň do územia európskeho významu (SKEUV 0238) Veľká Fatra a chráneného vtáčieho územia (SKCHVU 033) Veľká Fatra. Na východnej strane obce sa nachádza Národná prírodná rezervácia Rakšianske rašelinisko so štvrtým stupňom ochrany.

12.2 Územný systém ekologickej stability

Regionálny územný systém ekologickej stability v zmysle požadovanej metodiky analyzuje a hodnotí stav celopriestorovej štruktúry navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktoré zabezpečujú rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine a vytvárajú predpoklady pre trvalo udržateľný rozvoj. Zároveň formuje návrhy ochrany územia a návrhy ekostabilizačných opatrení.

Ekologicky najhodnotnejšie a najstabilnejšie krajinné segmenty tvoria základnú kostru územného systému ekologickej stability, ktoré sú podľa kritérií významnosti hodnotené ako :

- **biocentrá** – najvýznamnejšie geoekosystémy (skupiny geoekosystémov), vytvárajúce trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev

- **biokoridory** – priestorovo prepojený súbor geoekosystémov, spájajúci biocentrá a umožňujúci migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločnstiev
- **interakčné prvky** – súbory geoekosystémov, zabezpečujúcich trvalé priestorové prepojenie biocentier a biokoridorov a ich vplyv na časti krajiny pozmenenej alebo narušenej človekom (napríklad TTP, mokrade, skupiny stromov a krovín)

Kostra územného systému ekologickej stability v katastrálnom území obce vychádza z regionálneho územného systému ekologickej stability pre okres Martin, z Územného plánu veľkého územného celku Žilinského kraja a z Krajinno-ekologického plánu.

Genofondovo významné lokality :

221. Rakšianske rašelinisko - Národná prírodná rezervácia(4. stupeň ochrany)

Významné slatiniskové i iné mokraďové spoločnstvá na penovcoch s výskytom ohrozených a vzácnych druhov ako *Drosera anglica*, *Carex davalliana*, *C. flava*, *Trichophorum pumilum*, *Pinguicola vulgaris*, *Primula farinosa*, *Pedicularis palustris*, *Prmassia palustris*, *Menyanthes trifoliata*, *Eriophorum angustifolium*, *Carex appropinquata* (*Bosáčková 1974*, *Cvachová 1988*), *Carex umbrosa*, *Epipactis palustris*, *Cicuta virosa*, *Carex diandra*, *C. hostiana*, *Salix repens* ssp. *Rosmarinifolia*, *Valeriana dioica* (*Škovirová 1987*). Zo živočíchov výskyt viacerých chladnomilovných mokraďových , ale i teplomilovných druhov pavúkov (*Svatoň in verb*) a mokraďovej entomofauny (*Straka in verb*).

284. Nedožorská dolina (Dolinka)

Slatiniskové fytocenózy (málo narušené) zo zväzu *Caricion davallianae* s výskytom *Sesleria uliginosa*, *Tofieldia calyculata*, *Primula farinosa*, *Carex paniculata*, *C. lepidokarpa*, *Swertia perennis* a iných (*Škovirová in verb.*).

288. Kaškova

Starší lesný porast významný z hľadiska tetraonidov (lesných hrabavcov).

Územný plán veľkého územného celku Žilinského kraja z r.1998 vymedzuje základnú kostru územného systému ekologickej stability. Do katastrálneho územia zasahujú tieto prvky :

- jadrové územie európskeho významu – Národný park Veľká Fatra
- chránené vtáčie územie (SKCHVU 033) Veľká Fatra
- biocentrum regionálneho významu - Rakšianske rašelinisko
- biokoridor regionálneho významu - vodný tok Rakšanka, Dolinka, Hriadky
- ekotón Veľkej Fatry Háj – Štubňa
- genofondové lokality – Nedožorská dolina
- Kaškova

12.3 Tvorba krajiny a ekostabilizačné opatrenia

Územné vymedzenie a ochrana biokoridorov, biocentier a interakčných prvkov zabezpečuje zachovanie a rozvoj druhovej rozmanitosti rastlín a živočíchov v ich prirodzenom prostredí. Tým sa vytvára priestorový základ ekologicky stabilných plôch a línií v území. Udržanie a zvýšenie ekologickej stability územia a prirodzenej produkčnej schopnosti krajiny je riešené návrhom ekostabilizačných opatrení.

Ekostabilizačné opatrenia na zabezpečenie územného systému ekologickej stability sa dotýkajú problémových okruhov :

- dôsledného dodržiavania podmienok ochrany v chránených územiach podľa stupňov ochrany stanovených zákonom č. 543/2002 Z.z. o ochrane prírody a krajiny,
- diferenciacie a optimalizácie využívania lesného pôdneho fondu podľa kategorizácie lesov, vertikálnej a horizontálnej zonácie územia a plnenie mimoprodukčných funkcií lesov,
- optimalizácie využívania poľnohospodárskeho pôdneho fondu podľa druhovej a funkčnej diferenciacie územia a produkčného potenciálu pôd,
- zabezpečenia legislatívnej ochrany krajinným prvkom (mimo chránené územia) začlenených do ekologickej siete, celkového ekologického využívania a hospodárenia v území

13. NÁVRH VEREJNÉHO DOPRAVNÉHO A TECHNICKÉHO VYBAVENIA ÚZEMIA

13.1 DOPRAVA A DOPRAVNÉ ZARIADENIA

Širšie dopravné vzťahy

Obec Rakša sa nachádza severovýchodne od okresného mesta Turčianske Teplice asi 4 km. S mestom ju spája cesta tretej kategórie č.III/06546, napojené v mestskej časti Turčiansky Michal úrovňovou križovatkou na cestu III/01894 a následne na cestu I/65.

Najbližšia železnica sa nachádza v mestskej časti Diviaky vo vzdialenosti cca 4 km.

Cestná doprava

Novonavrhovaný dopravný systém v maximálnej miere vychádza z existujúcej siete komunikácií.

Komunikačnú os tvorí zberná komunikácia - cesta III. triedy prechádzajúca obcou a končiaca pri kameňolome. Uvedená komunikácia plní funkciu zbernej komunikácie, z ktorej sa vykonáva obsluha miestnych komunikácií. Komunikácia je vo vyhovujúcom technickom stave a vyhovujú aj jej šírkové, sklonové a smerové parametre. V zmysle normy STN je zaradená do funkčnej triedy B3. Jej šírkové usporiadanie vzhľadom na rešpektovanie súčasnej zástavby je v kategórii MS 8,5(8,0)/50.

Vzhľadom na problémy s prejazdom ťažkých nákladných automobilov priamo cez obec navrhujeme vybudovanie novej komunikácie MO 8,0/40 funkčnej triedy C2, ktorá by zabezpečila zmiernenie zaťaženia centra obce dopravou a to obchvatom obce naväzujúcim na rýchlostnú komunikáciu R 3. Sieť obslužných komunikácií zabezpečuje obsluhu existujúcej ako aj novonavrhovanej zástavby IBV. Hlavné obslužné komunikácie umožňujúce prepojenie na zbernú komunikáciu sú navrhnuté vo funkčnej triede C3 a v kategórii MO 6,5/40.

Navrhovaná komunikácia prepájajúca Rakšu s obcou Háj a Čremošné je navrhnutá vo funkčnej triede C3 a v kategórii 7,5/40.

Vo výhľade navrhujem sprístupniť rekreačné stredisko Medvedia dolina cez Nedožorskú dolina využitím alternatívnej dopravy – napr. elektromobily, kone, konské záprahy ap.

Mimo zastavaného územia je potrebné rešpektovať OP komunikácií v zmysle zákona č.135/1961 Zb. a vykonávacej vyhlášky č.35/1984 Zb.

Hromadná doprava

Po ceste III/06546 vedie trase prímestskej autobusovej dopravy po koniec trasy kde je autobusová oloč. Na trase je 1 autobusová zastávka. Poloha autobusovej zastávky je vyhovujúca z hľadiska dochádzkovej vzdialenosti. Zastávka nie je vybavená samostatným zastavovacím pruhom. Vzhľadom na izochrómu dochádzkovej vzdialenosti 500 m, navrhujeme umiestniť ďalšiu zastávku autobusov pri navrhovanom Dome smútku v lokalite na Lazci.

Počet autobusových spojov potrebám obyvateľov vyhovuje.

Statická doprava

a/Individuálna bytová výstavba (IBV) - odstavovanie vozidiel v IBV navrhujeme na vlastných pozemkoch. Parkovanie vozidiel sa bude odohrávať v rámci existujúcich obslužných komunikácií, kde to šírkové parametre dovoľia.

b/Občianska vybavenosť (OV) – statickú dopravu pre jednotlivé objekty občianskej vybavenosti navrhujeme riešiť v zmysle STN 736110. Parkoviská pre občiansku vybavenosť a podnikateľské zariadenia je potrebné riešiť v rámci vlastných pozemkov.

c/Rekreácia a cestovný ruch (R+CR) – vo výhľade navrhujeme vybudovať kapacitné parkovisko vo východnej časti obce.

Pešia doprava

Ako novonavrhovanú riešime pešiu a cyklistickú komunikáciu v trase bývalej Kráfovskej cesty, ktorá pretína západnú časť obce smerom severo - južným. Túto komunikáciu navrhujeme vybudovať o šírkových parametroch 2 x 0,75 m pre peších a 2 x 0,75 m pre cyklistov. V uvedenej trase je možné uvažovať aj s trasami pre bežkárov v zimnom období.

Cyklistická doprava

Vzhľadom na pekné prírodné prostredie sú lesné, poľné ako aj štátne cesty využívané ako cyklistické trasy. V obci ani v jej katastrálnom území nie sú vybudované cyklistické trasy.

Na území NP VF je vybudovaná cyklotrasa č.2422 (modrá) Turčiansky Michal – Rakša – dolina Mača.

Ako novonavrhanú riešime cyklistickú komunikáciu v trase bývalej Kráľovskej cesty, ktorá pretína západnú časť obce smerom severo - južným. Túto komunikáciu navrhujeme vybudovať o šírkových parametroch 2 x 0,75 m pre cyklistov.

Navrhujeme vybudovať cyklotrasy, ktoré budú napojené na sieť cyklistických trás celého regiónu Turiec.

Železničná doprava

Najbližšia železničná stanica sa nachádza v Turčianskych Tepliciach, v mestskej časti Diviaky vo vzdialenosti cca 4 km.

Hlukové pomery

Vzhľadom na koncovú polohu obce nie je zaťaženie hlukom výrazné.

13.2 VODNÉ HOSPODÁRSTVO A VODOHOSPODÁRSKE ZARIADENIA

13.2.1 Vodohospodárska problematika katastrálneho územia

Zásobovanie pitnou vodou – súčasný stav

Zásobovanie obce zabezpečuje verejný vodovod ako súčasť Skupinového vodovodu Turčianske Teplice v správe Turčianskej vodárenskej spoločnosti Martin.

Základný zdroj SKV T. Teplice sú pramene v Žamoveckej doline - Vodopády I. II. s kapacitou 13,1 l/s a Rožková I. a II. s kapacitou 10 l/s a vodný prameň Cibulová s min. výdatnosťou 4 – 5,6 l/s (vedľa potoka Dolinka). Tieto dva zdroje sú prepojené cez rozsiahly vodárenský systém v T. Tepliciach, Hornej Štubni, Turčianskom Michale a Rakši.

Rakšianska dolina je vo východnej časti pohoria Veľká Fatra a je významnou lokalitou v chránenej vodohospodárskej oblasti s výdatnými zdrojmi podzemných vôd (Necpaly, Blatnica, Čremošné).

Z vodného zdroja Cibulová (k. ú. Rakša) je voda gravitačne dopravovaná potrubím DN 150 OC v dĺžke 2 050 m do čerpacej a chlôrovacej stanice v Rakši a vytlačaná do vodojemu Rakša 250 m³ (situovaný severovýchodne od obce), na kóte 550, 92/ 547,62 m.n.m. distribučná rozvodná sieť bola vybudovaná v r. 1987 a má dĺžku 1,5 km s profilom DN PVC 110 a DN 225, ktorý slúži ako prepojenie cez Turčiansky Michal do systému SKV.

Podľa dostupných údajov je evidovaných 61 odberných miest, t. j. 82% z celkového počtu obytných domov. Špecifická spotreba zaznamenala výrazný pokles na 70 – 80 l/obyv./deň, čo je pod úrovňou minima predpísaného Ministerstvom zdravotníctva SR, ktoré je v obciach bez verejnej kanalizácie na úrovni 90 l/obyv./deň.

Podľa informácie z Turčianskej vodárenskej spoločnosti Martin, vzhľadom na zníženú spotrebu vody a ekonomickú prevádzku boli uskutočnené technické opatrenia :

- čerpacia stanica a vodojem boli odstavené,
- prírodné zásobné potrubie z prameňa Cibulová bolo napojené na existujúci vodárenský rozvod v obci a následne do vodárenského systému v Turčianskom Michale

Všetky vodárenské rozvody sú len v I. tlakovom pásme.

Zdroje a rozvody úžitkovej a minerálnej vody sa v k. ú. nenachádzajú.

Výhľadový stav : Vzhľadom na predpokladaný počet obyvateľov v budúcnosti, vodný zdroj a rozvod v obci budú dostačujúce.

Ochrana vodného zdroja Cibulová (príloha č. 1)

Ochrana vodného zdroja vyplýva z piatej časti § 30, § 31 zákona č. 364/2004 Z. z. a realizuje sa formou stanovenia pásiem hygienickej ochrany (PHO). PHO I. stupňa – vnútorné, oplotenie u prameňa Cibulová bolo stanovené v rozsahu oplotenia 30 x 50 m. Tento rozsah bol schválený OHS Martin pod č. 211.2.-3036/83 zo dňa 6.10.1983 a odborom PLVH Martin pod č. PLVH-1256/1983-Km zo dňa 5.10.1983. Pásmo I. PHO je oplotené a vyznačené predpísanými tabuľkami.

PHO II. stupňa – vonkajšie bolo stanovené Rozhodnutím ONV Martin. Toto pásmo sa neoplčuje a nevyznačuje, ale sa vyhlasuje príslušným odborom životného prostredia Obvodného úradu. Je to územie na ktorom by lesníckou a inou činnosťou mohlo dôjsť k znečisteniu podzemných vôd. Plocha PHO II. stupňa je 15,61 km².

Zásobovanie pitnou vodou – návrh

Potreba pitnej vody pre obec v roku 2015 je vypočítaná podľa úpravy MP SR č. 477/99-810 z 29.2.2000 na výpočet potreby vody pri navrhovaní vodovodných a kanalizačných zariadení a posudzovaní výdatnosti vodných zdrojov.

Potreba vody pre obyvateľstvo :

$Q_d \text{ priem} = 37\,875 \text{ l/d} = 37,8 \text{ m}^3/\text{d} = 0,44 \text{ l/s}$

Potreba vody pre občiansku a technickú vybavenosť :

$Q_d \text{ priem} = 32\,008 \text{ l/d} = 32,0 \text{ m}^3/\text{d} = 0,37 \text{ l/s}$

Spolu $Q_d \text{ priem} = 69\,883 \text{ l/d} = 69,9 \text{ m}^3/\text{d} = 0,80 \text{ l/s}$

Maximálna denná potreba – denná nerovnomernosť :

$Q_d \text{ max} = 69,9 \times 2,0 = 139,8 \text{ m}^3/\text{d} = 1,6 \text{ l/s}$

Maximálna hodinová potreby :

$Q_h \text{ max} = 139,8 \times 1,8 = 251,6 \text{ m}^3/\text{d} = 2,9 \text{ l/s}$

Existujúce zásobné potrubie DN 160, distribučný rozvod DN 225 ako súčasť Skupinového vodovodu Turčianske Teplice a rozvodu v obci DN 110 vzhľadom na predpokladaný počet obyvateľstva a občianskej vybavenosti v budúcnosti budú dostačujúce.

Návrh územného plánu rešpektuje súčasný systém zásobovania pitnou vodou a navrhuje rozšírenie existujúcej rozvodnej vodovodnej siete vo väzbe na územný rozvoj.

Všetky nové rozvody sú navrhnuté z materiálu DN 110 PVC a zokruhované s existujúcimi.

Návrh zásobovania pitnou vodou je zakreslený vo výkrese v mierke 1 : 2000. Navrhované vodárenské zariadenia sú špecifikované ako verejnoprospešné stavby a sú uvedené v príslušnej kapitole.

Odvádzanie odpadových vôd

Obec nemá vybudovaný jednotný centrálny kanalizačný systém. Splaškové vody sú akumulované v individuálnych žumpách, septikoch, resp. priamo zaústené do potokov.

Spevnené miestne komunikácie sú čiastočne upravené a cez otvorené rigoly je dažďová voda odvádzaná do potokov.

V zmysle koncepcií odvádzania a zneškodňovania odpadových vôd je navrhovaný delený systém odvádzania odpadových vôd. V návrhu odvádzania splaškových vôd je zohľadnená projekčne pripravená stavba „Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd v meste Turčianske Teplice a regióne Horný Turiec, kanalizácia Rakša“. Navrhovaná splašková kanalizácia rieši odvádzanie splaškových vôd zo súčasného zastavaného územia z r. 2004.

Odvádzanie odpadových vôd - návrh

Návrh ÚPN obce Rakša z hľadiska odvádzania odpadových – splaškových vôd rešpektuje :

- koncepciu odvádzania odpadových vôd v zmysle PD „Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd v meste Turčianske Teplice a regióne Horný Turiec, kanalizácia Rakša“, projekt pre stavebné povolenie, projektant Hydrocoop s. r. o. Bratislava 11/2004. Celková dĺžka projektovanej gravitačnej kanalizácie je 3 305 m, jednotného potrubného materiálu PVC korugované DN 300. Navrhovaná čerpacia stanica (zvyšovacia čerpacia stanica-ZČS) typu ASRTP situovaná pri št. ceste pred obchodom bude prečerpávať odpadové vody z južnej časti obce. Jej ovládanie bude prepojené na centrálny riadiaci dispečing ČOV T. Teplice(časť Diviaky), kde je nepretržitá prevádzka.
- navrhuje rozšírenie vyprojektovanej splaškovej kanalizácie vo väzbe na uvažovaný územný rozvoj
- doporučuje spracovanie projektu odvádzania zrážkových vôd z intravilánu obce, mimo dosahu jednotnej kanalizácie

Predmetná stavba tvorí len časť systému stokovej siete, ktorú tvoria obce Rakša, Háj, Horná Štubňa a mesto Turčianske Teplice.

Stanovenie množstva odpadových vôd

Množstvo odpadových vôd privedených do ČOV T. Teplice je rovné vypočítanej potrebe pitnej vody v predchádzajúcej kapitole.

Návrh územného plánu predpokladá väčší nárast počtu obyvateľstva a občianskej vybavenosti než počítal projektant v r. 2004. Myšlienka spracovania územného plánu bola navrhnutá začiatkom r.2006, t.j. po spracovaní PD.

Produkcia BSK5 k r. 2015 bude pre E 0/375 byyv./22,5 kg/d

Produkcia CHSK k r. 2015 bude 45 kg/d

Nerozpustné látky $375 \times 0,055 = 20,62$ kg/d

Návrh odvádzania odpadových vôd je zakreslený vo výkrese v mierke 1:2000. Vyprojektovaná kanalizácia a príslušné zariadenia sú špecifikované ako verejnoprospešné stavby.

Úžitková voda pre rekreačný (lyžiarsky) areál - návrh

Použitie úžitkovej vody sa uvažuje len pre rekreačný (lyžiarsky) areál pre umelé zasnežovanie.

Zdroj vody bude potok Dolinka evidovaný pod č. 429, ktorý spravuje Slovenský vodohospodársky podnik, OZ Piešťany v celkovej dĺžke 16,6 km.

Prietok (výdatnosť) potoka Dolinka je cca 10 l/sek. Na potoku sa vybuduje priehradka-zasnežovacia nádrž o objeme cca 100 m³. Súčasťou priehradného telesa bude aj rybochodný bočný kanál, vzhľadom na bystrinný charakter rybárskeho revíru.

Cez filtračnú a čerpaciu stanicu úžitková tlaková voda bude dodávaná do rozvodu vody pre snehové delá v počte cca 6 ks so spotrebou 6l/sek/ks. Ich prevádzka bude závislá od momentálnych poveternostných podmienok.

Potrebná prevádzková doba na zasnežovanie bude cca 4 d. pri použití všetkých diel.

Vodné toky

Cez katastrálne územie pretekajú potoky : Rakšanka, Hriadky a Dolinka. Sú trasované cez obec a majú čiastočnú korytovú úpravu.

Slovenský vodohospodársky podnik š. p. OZ Piešťany spravuje :

- pod č. 429 vodný tok Dolinka (celk. dĺžka 16,10 km), ktorý je v intraviláne obce upravený, v extraviláne v úseku obce smerom k T. Michalu je len čiastočne upravený

- pod č. 444 vodný tok Rakšanka (celková dĺžka 5,6 km), ktorý je len čiastočne upravený cez obec

Ďalší tok Hriadky a jeho prítoky nie sú upravené.

Dažďové odpadové vody

Dažďové odpadové vody zo zelených plôch, spevnených plôch komunikácií, zo striech objektov sú v súčasnosti odvádzané systémom povrchových odvodňovacích rigolov do miestnych vodných tokov.

Pre navrhované zastavané plochy IBV sa uvažuje s delenou kanalizáciou, pričom dažďová kanalizácia bude tiež zaústená do príslušného vodného toku.

Ochranné pásma

V zmysle zákona 442/2002 Z. Z. je potrebné rešpektovať a dodržať pásma ochrany vodovodných a kanalizačných potrubí do priemeru DN 500 mm a to 1,5 m od vonkajšieho pôdorysného okraja potrubia na obe strany (prívodné potrubie DN 160, zásobný a distribučný rozvod DN 225 a 110, kanalizačný rozvod DN 300).

Pri súbehu viacerých vedení technickej infraštruktúry sa musia rešpektovať ustanovenia STN 73 6005 – Priestorová úprava vedení technickej infraštruktúry.

13.3 ENERGETIKA

13.3.1 Zásobovanie elektrickou energiou

Súčasný stav

400 kV a 22kV vedenia

Cez západnú časť k. ú. prechádza hlavná zásobovacia linka 22 kV č. 208 (Martinská teplárenská – RZ Kremnica) vzdušného prevedenia na železobetónových podporných bodoch s orientáciou sever – juh. Uvedená linka zásobuje východnú časť okresov Martin, T. Teplice a Kremnicu. Z linky vychádzajú vzdušné prípojky k trafostaniciam, ktoré smerujú do riešeného územia – obce a dobývacieho lomu dolomitu.

Východne od intravilánu, medzi obcou a lomom, je trasované 400 kV vedenie č. 493 Rozvodňa Sučany – Levice.

Distribučné transformačné stanice 22/0,4 kV - intravilán

Vonkajšie trafostanice sú rôzneho konštrukčného systému a prevedenia (železné priehradové konštrukcie, na železobetónových stĺpoch ap.) V intraviláne sú 2 kusy :

- obec stred 53/01 – železný stožiar 160 kVA
 - družstvo 53/02 – 4 betónové stĺpy, 75 kVA
- Celkový inšalačný príkon je 235 kVA. Zásobovací okruh je obec.

Distribučné transformačné stanice 22/0,4 kV - extravilán

Priamo v dobývacom a spracovateľskom priestore dolomitného lomu, v správe spoločnosti Okamea s. r. o. Dechtice sa nachádzajú trafostanice :

- 53/03 – 4 betónové stĺpy 400 kV,
- 53/05 – stožiarová – zrušená,
- 53/04 - 2 ½ bet. stĺpov 400 kV,

Celkový inštalovaný výkon transformačných staníc je 800 kVA.

Sekundárne rozvody 0,4 kV

Distribučný sekundárny rozvod v obci je len vzdušného prevedenia na železobetónových stĺpoch. Použité sú prevažne vodiče AlFe 35 až 70 mm². Z trafostanice 53/01 sú vyvedené samostatné posilňovacie káble 3x70+50 AYKYZ do uzlov väčšej spotreby. Trasy sekundárnych rozvodov sú situované v krajniciach miestnych komunikácií, zelených pásoch, resp. v predzáhradkach. Rodinné domy a objekty vybavenosti sú napojené na rozvod NN prevažne závesnými káblami AYKYZ.

Návrh zásobovania elektrickou energiou - intravilán

Výpočet pre zhodnotenie zásobovania elektrickou energiou :

Bytový fond

- využitie elektrickej energie sa u obyvateľstva predpokladá v stupni „B“, t.j. 11 kW/b.j.
- bytový fond bude potrebovať 1 375kW,
- koeficient súčasnosti podľa STN 33 21 30 je 0,3, potrebný príkon je 412 kW

Transformačný výkon bude 516 kVA.

Občianska a technická vybavenosť pre :

- kultúrny dom – knižnica, obecný úrad, pohostinstvo, obchod, penzión (25 lôžok), drobné prevádzky dom sociálnych služieb (12 lôžok), čerpacia stanica splaškových vôd
- podľa súčasného stavu a návrhu bude potrebné v návrhovom období zabezpečiť 211 kW
- pri koefic. súčasnosti 0,7 bude potrebné 147 kW

Celková potreba bude 183 kVA.

Návrh riešenia

Pre pokrytie požadovaného výkonu 699 kVA je potrebné :

- v TR č. 53/01 obec – stred výmenu transformátora z 200 kVA za 400 kVA
- v TR č. 53/02 obec – hospod. dvor výmenu transformátora 75 kVA za 160 kVA
- vybudovanie novej kioskovej trafostanice do 400 kVA s transformátorom 250 kVA. Označenie trafostanice 53/05 – obec – západ.

Návrh zásobovania elektrickou energiou - extravilán

Vo výrobnom priestore povrchového lomu dolomitov v Nedožorskej doline sú situované trafostanice :

- 53/03 – betónová, 400 kVA
- 53/04 – betónová, 400 kVA,

ktoré sú majetkom výrobnej organizácie Okamea s. r. o. Dechtice. Uvedené trafostanice a príslušné 22 kV vzdušné prípojky ostávajú.

Pre uvažovaný letný tábor na začiatku Nedožorskej doliny je potrebné vybudovať kioskovú trafostanicu č. 53/06 s transformátorom 100 kVA. Všetky rozvody (22 kV a 1 kV) budú len v podzemnom prevedení.

Tab. č. 13 Požiadavky územia na transformačný výkon (kVA) – intravilán

Tr. č.	Umiestn. TR Miestna časť	Výkon v kVA		prevedenie		Zásobovací sektor
		stav	návrh	stav	návrh	
53/01	Obec- stred	160	400	stožiarová		BKO
53/02	Obec-hosp.dvor	75	160	betónová		BKO
53/05	Obec-západ		250		kiosková	BKO
Spolu		235	810			

Tab. č. 14 Požiadavky územia na transformačný výkon (kVA) – extravilán

Tr. č.	Umiestn. TR Miestna časť	Výkon v kVA		prevedenie		Zásobovací sektor
		stav	návrh	stav	návrh	
53/03	Lom - Okamea	400		betónová		technológia upravovňa
53/04	Lom - Okamea	400		betónová		dobývací lom
Spolu		800				

Sústava VVN a VN

V riešenom území treba rešpektovať trasy 400 kV a 22 kV vedení a zariadení. 22 kV rozvod ostáva bez zmien. V návrhu sa uvažuje s výstavbou 22 kV kábelovou prípojkou pre novú kioskovú trafostanicu, situovanú v západnej časti obce v rámci novej IBV.

Transformačné stanice - intravilán

Pre zabezpečenie príkonu v navrhovanom období navrhujeme :

- výmenu transformátora 160 kVa za 400 kVA v TR 53/01-obec stred
 - výmenu transformátora 75 kVa za 160 kVA v TR 53/02-hosp. dvor
 - výstavbu novej kioskovej trafostanice TR západ typu EH 6/400 s transformátorom 250 kVA
- Celková potreba transformačného príkonu bude 810 kVA.

Transformačné stanice - extravilán

Vo výrobnom priestore – povrchový lom dolomitov v Nedožorskej doline sú situované vonkajšie trafostanice : TR 53/03 – 400 kVA a TR 53/04 – 400 kVA a sú majetkom výrobnjej organizácie Okamea s.r.o. Dechtice. Uvedené trafostanice a príslušné 22 kV vzdušné prípojky ostávajú bez zmien.

Sekundárne rozvody 0,4 kV

Sekundárne rozvody sa doporučujú ponechať vo vzdušnom prevedení na železobetónových stĺpoch vrátane verejného osvetlenia, nakoľko pre súčasný charakter zástavby vyhovujú aj pre návrhové obdobie. Pre navrhované lokality so sústredenou bytovou výstavbou IBV budú riešené sekundárne rozvody 1 kV káblami v zemi, vrátane rozvodov pre verejné osvetlenie.

Pre novonavrhované lokality pre sústredenú bytovú zástavbu IBV a rekreačnú zónu východne od obce, riešiť sekundárne rozvody 1 kV káblami pod zemou. Osvetlenie verejných komunikácií v novej zástavbe riešiť sadovými stožiami.

Ochranné pásma

V zmysle zákona 656/2004 Z. z. je potrebné rešpektovať ochranné pásma od krajných vodičov, od elektrických káblov a staníc na každú stranu :

- 10 m od vzdušných vedení 22 kV
- 25 m od vzdušných vedení 400 kV
- 10 m od konštrukcii vonkajších trafostaníc
- 1,5 m od kábelových zemných vedení

13.3.2 Zásobovanie tepelnou energiou**Súčasný stav**

Riešené územie spadá do oblasti s vonkajšou výpočtovou teplotou - 18°C. Vykurovacie obdobie trvá 235 dní s priemernou vonkajšou teplotou vzduchu 2,8°C, priemerná teplota v najchladnejšom mesiaci je -3,9°C a ročná teplota vzduchu je 7,2°C – údaje podľa STN 060210.

Zásobovanie teplom (vykurovanie a príprava teplej úžitkovej vody) je zabezpečovaná decentralizovaným spôsobom. Všetky zdroje tepla okrem tých, ktoré používajú elektrickú energiu, podľa zákona č. 309/91 Zb. z. o ochrane ovzdušia pred znečisťujúcimi látkami, patria do skupiny s tepelným výkonom nižším ako 0,2 MWht. Potreba tepla je zabezpečovaná v malých domových kotolniach na tuhé palivo a čiastočne elektrickou energiou.

Návrh

Zásobovanie teplom sa doporučuje ponechať decentralizovaným spôsobom z objektových kotolní u občianskej vybavenosti a výrobných prevádzok, u bytovej zástavby z domových kotolní ÚK a lokálnych zdrojov tepla.

V súčasnosti nie sú známe podnikateľské zámery, ich potreby tepla a návazne ich spolupráca pri výstavbe spoločného zdroja tepla. Potreba tepelnej energie k r. 2015 pre bytový fond je 1 782 kWh a pre občiansku vybavenosť 192 kWh.

Môžeme predpokladať, že sa objavia aj objekty s čiastočným využitím solárnej energie ako doplnkovým zdrojom, prípadne využitím ďalších alternatívnych zdrojov (spaľovanie biomasy a drevených štiepkov).

Ochranné pásma

V riešenom území obce sa ochranné pásma nenachádzajú, neplánuje sa žiadna výstavba tepelno – rozvodných zariadení, vyžadujúcich si ochranné pásmo ani verejnoprospešné stavby.

13.3.3 Verejné osvetlenie

Samostatné rozvody verejného osvetlenia (vodiče AlFe 16 mm²) a osvetľovacie telesá sú umiestnené na spoločných podporných bodoch sekundárnej siete.

Meranie cez RVO, istenie a ovládanie intenzity osvetlenia je sústredené pri trafostanici Obec stred.

13.3.4 Pošta a zariadenie telekomunikácií**Miestny rozhlas**

Miestny informačný systém je zameraný na dôležité informácie, správy a oznámenia. Jeho nositeľom je miestny rozhlas. Ústredňa MR Tesla je situovaná v obecnom úrade, z nej sú vyvedené vzdušné vývody smerujúce do obce. Rozvod tvoria železné stožiare s konzolami a vodičmi a smerovými reproduktormi.

Telekomunikačné siete a pošta**Súčasný stav**

Z telekomunikačného hľadiska obec podľa terajšej organizačnej štruktúry ST a. s. prislúcha pod centrum primárnej sieťovej infraštruktúry Martin (CSI – MA) s príslušnosťou do regionálneho sekundárneho centra (RCSI) Žilina. Z digitálnej telefónnej ústredne v T. Tepliciach cez miestnu časť Diviaky a Turčiansky Michal sú do Rakše položené zemné káble. Distribučné účastnícke rozvody sú vzdušného káblového prevedenia. V obci sa nachádza verejná telefónna stanica. Cez k. ú. neprechádzajú diaľkové telefónne trasy. Územie nie je dostatočne pokryté signálom obidvoch mobilných operátorov, tak isto tu nie je dostatočný TV signál.

Prevádzku poštových služieb zabezpečuje Pošta T. Teplice, ktorá organizačne prislúcha pod stredisko poštovej prevádzky (SPP) Prievidza.

Návrh

Pre poštové služby nie sú známe nové požiadavky v poskytovaní služieb. Ich rozšírenie je v kompetencii ich zriaďovateľa – SPP Prievidza. Navrhnuté rozšírenie miestnej telefónnej siete bude formou zemných úložných káblov. Existujúce vzdušné rozvody budú postupne nahradzované zemnými kábelmi.

Podľa koncepcie ST a.s. treba počítať so zriadením 1,5 HTS na 1. b. a 2 HTS pre objekt občianskej vybavenosti.

Nápočet HTS pevnej telefónnej siete k r. 2015 bude pre
 - bytové stanice113 b.j.....169 ks
 - občiansku vybavenosť.....14 obj.....28 ks

Hustota HTS v % k r. 2015 bude 0,52.

Pre zabezpečenie telefonizácie riešeného územia k r. 2015 je potrebné :

- rozšírenie kapacity digitálnej ústredne RSU v T. Tepliciach na predpokladaný počet HTS
- rozšírenie kábelovej telekomunikačnej siete do rozvojových plôch obce
- rozšírenie počtu prípojných vedení z RSU T. Teplice formou prípojkových káblov k existujúcim káblom

- rozvádzače do 200 Pp zriaďovať v kábelových skrinách
- pripojovanie telefónnych účastníkov v novej zástavbe riešiť cez kábelové pripojovacie skrine
- dobudovať vykryvače

Ochranné pásma

V zmysle zákona č. 610/2003 Z. z. pre ochranu trás optických a metalických káblov v území treba rešpektovať a dodržať ochranné pásmo 1 m od krajného kábla na každú stranu.

14. KONCEPCIA STAROSTLIVOSTI O ŽIVOTNÉ PROSTREDIE

14.1 Ochrana ovzdušia

Riešené územie sa nachádza cca 20 km juhozápadne od priemyselnej aglomerácie Martin – Vrútky a cca 4 km od kúpeľného mesta T. Teplice. Podľa konzultácií na OÚ Martin, odbor životného prostredia, sa na území obce nenachádzajú žiadne stredné zdroje znečisťovania ovzdušia. Sú tu len malé zdroje, väčšinou plynofikované, ktoré nemajú podstatný vplyv na kvalitu ovzdušia.

Zdrojom znečistenia ovzdušia je povrchový lom vápencových dolomitov vo vstupe do Nedožorskej doliny.

Zdrojmi znečisťovania ovzdušia (smrad) je hospodársky dvor a spaľovanie uhlia v domových kotolniach.

14.2 Ochrana povrchových a podzemných vôd

Voda je nenahraditeľnou zložkou životného prostredia všetkých rastlinných a živočíšnych ekosystémov a mnohých technologických procesov. Škody na životnom prostredí spôsobuje nielen jej nerovnomerný výskyt v priestore a čase, ale aj jej kvalita.

Výskyt vody ovplyvňujú prírodné podmienky. Jej kvalitu ovplyvňuje predovšetkým ľudská činnosť v území s negatívnym alebo pozitívnym dopadom.

Preto je správanie sa človeka pri nakladaní s vodami legislatívne usmerňované. Hlavným právnym predpisom je zákon č. 364/2004 Z. z. O vodách – vodný zákon.

14.2.1 Legislatívna ochrana vôd

Ochrana vodného bohatstva vyplýva zo zákona č. 364/2004 Z. z. O vodách – vodný zákon a delí sa podľa stupňa a spôsobu ochrany na :

- **všeobecnú ochranu**, platnú pre celé územie SR. Predstavuje povinnosť vyžiadania povolenia vodohospodárskeho orgánu pri nakladaní s vodami podľa § 8 vodného zákona. V katastrálnom území Rakša sa jedná o povolené odbery :

- podzemných vôd v Nedožorskej doline z prameňa Cibufová pre skupinový vodovod

- širšiu, **regionálnu ochranu** – na katastrálne územie sa nevzťahuje

- **sprísnenú, špeciálnu ochranu** – vyplýva z § 30, § 31 zákona č. 364/2004 Z. z. a realizuje sa formou stanovenia pásiem hygienickej ochrany (PHO) pre všetky využívané zdroje pitnej vody a § 65 odst. 13 Národnej rady SR č. 277/1994 Z. z. o zdravotnej starostlivosti v znení zákona č. 241/1988 Z. z. a realizuje sa formou vyhlásenia ochranných pásiem (OP) pre prírodné liečivé zdroje.

V katastrálnom území Rakša sa jedná o PHO zdrojov pitnej vody v Nedožorskej doline. Do k. ú. zasahuje OP II. a III. stupňa prírodných liečivých zdrojov.

14.2.2 Zdroje znečistenia vôd

S ochranou a kvalitou vôd úzko súvisia zdroje znečistenia vôd. Zdrojom znečistenia vôd v území je produkcia tekutých a pevných odpadov. Nie všetky splaškové vody od individuálnych producentov sú akumulované vo vodotesných žumpách.

Medzi potenciálne zdroje znečistenia môžeme zaradiť aj :

- areál poľnohospodárskej výroby (živočíšna výroba)
- žumpy a septiky

14.3 Nakladanie s odpadmi

Podľa programu odpadového hospodárstva obce Rakša do roku 2005 sa v obci produkujú tieto odpady v nasledovných množstvách (údaje sú uvedené za r.2000) :

Tab.č.15 Odpady

Kód odpadu	Názov odpadu	Kategori a odpadu	Množstv o v t	Z toho odpad v t			
				Využ.	Spaľo v.	Skládk.	Iné
200139	plasty - PET	O	0,5				0,5
200101	papier a lepenka	O	1,4				1,4
200102	sklo	O	2,1				2,1
200201	biolog. rozložiteľný odpad	O	8,4	8,4			
200301	zmesový komunálny odpad	O	68,7			68,7	
	ODPADY SPOLU	O + N	81,1			68,7	12,4

Zvoz odpadov zabezpečuje firma Technické služby mesta Turčianske Teplice a ukladá ho na skládku Horná Štubňa. Zneškodňovanie odpadov zo žump zabezpečuje firma Technické služby mesta Turčianske Teplice odvozom do COV Turčianske Teplice. Separovaný zber odpadov (plasty a nebezpečný odpad) zabezpečuje firma Enzo – Veronika – Ves a. s. Dežerice. Drobný stavebný odpad sa ukladá na oficiálnu skládku spoločnosti Okamea s. r. o. Dechtice priamo v Rakši.

Ciele odpadového hospodárstva :

1. Obec osvetovou činnosťou prostredníctvom poslancov obce, miestneho rozhlasu, vzdelávacích materiálov resp. iných motivačných akcií zvýši u občanov záujem o riešenie ekologických otázok a zainteresuje ich do na zapojení sa do separovaného zberu vybraných zložiek komunálneho odpadu.
2. Obec bude naďalej pokračovať a rozširovať už zavedený systém separovaného zberu t. j. zberu určených komodít do farebne odlišených kontajnerov, ktoré sú umiestnené v obci. Separované budú komodity – papier, sklo, plasty (PET).
3. Obec zabezpečí kalendárnym zberom v spolupráci s odbornou organizáciou zber elektronického šrotu (vyraďené elektronické prístroje), tak, aby dátum a miesto zberu týchto odpadov bolo včas oznámené v každej domácnosti obce.
4. Obec zabezpečí zber nebezpečných zložiek KO vo vyčlenených priestoroch plechového skladu tak, aby dátum a miesto zberu týchto odpadov bolo včas oznámené v každej domácnosti obce.
5. Obec zabezpečí kalendárovým zberom zber železného šrotu tak, aby dátum a miesto zberu bolo včas oznámené v každej domácnosti obce.
6. Obec zainteresuje právnické osoby a fyzické osoby oprávnené na podnikanie na oddelený zber využiteľných zložiek komunálneho odpadu podľa zavedeného systému obce. Jedná sa predovšetkým o živnostníkov pôsobiacich na území obce.
7. Obec osvetovou činnosťou, odbornou prednáškou, prostredníctvom poslancov popri prípade informačnými letákmi zvýši záujem občanov a kompostovanie tak, aby zhodnotiteľný odpad bol ešte vo väčšej miere materiálne zhodnocovaný ako doteraz a len v nevyhnutnom množstve bol ukladávaný na skládku. Obec bude podporovať zriadenie domácich kompostovísk.

14.4 Hluk

Zdrojom hluku v obci je najmä doprava po ceste III/06546. Vzhľadom na koncovú polohu obce nie je dopravné zaťaženie také veľké, aby bolo treba uvažovať o špeciálnych protihlukových opatreniach. Účinky hluku možno zmierniť stavebnými úpravami objektov použitím zvukovoizolačných okien a dverí, omietok, zmenou dispozície, oplatením.

V obci sú veľkým zdrojom hluku odstrelý v lome dolomitov.

14.5 Ochranné, bezpečnostné pásma a chránené územia

Tab.č.16 Chránené územia podľa zákona NR SR č.543/2002 Z. z. o ochrane prírody v znení uznesenia Vlády SR č.636 z 09.07.2003

Názov chráneného územia	Stav	Návrh
Chránené vtáčie územie schválené vládou SR uzn.č. 636 zo dňa 09.07.2003	podľa výkresu č.2	podľa výkresu č.2
NP Veľká Fatra	podľa výkresu č.2	podľa výkresu č.2
OP NP VF	podľa výkresu č.1	podľa výkresu č.1
NPR Rakšianske rašelinisko	podľa výkresu č.2	podľa výkresu č.2
OP NPR Rakšianskeho rašeliniska	podľa výkresu č.2	podľa výkresu č.2

V uvedenom chránenom území podliehajú posudzovaniu EIA podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie územné plány obcí do 2 000 obyvateľov, na ktorých území sa nachádza navrhované vtáčie územie, územie európskeho významu alebo súvislá európska sústava chránených území (Natura 2000).

Tab.č. 17 Ochranné a bezpečnostné pásma v katastrálnom území

Názov ochranného pásma	Stav	Návrh
PHO I. a II. stupňa vodných zdrojov	príloha č.1	príloha č.1
OP hospodárskeho dvora	30 m	-
OP II. a III. stupňa prírodných liečivých zdrojov	príloha č.2	príloha č.2
VN-400 kV vzdušné vedenie (od krajného vodiča)	25 m	25 m
VN-22 kV vzdušné vedenie (od krajného vodiča)	10 m	10 m
VN-trafostanica 22/0,4 kV (od konštrukcie)	10 m	10 m
VN-kábelové vedenie (podzemné)	1 m	1 m
Vodovody do DN 500 (OP na každú stranu)	1,5 m	1,5 m
Podzemné telekomunik. vedenia (OP na každú stranu)	1,5 m	1,5 m
Hygienické ochranné pásmo cintorína	100 m	100 m
Ochranné pásmo lesných pozemkov	50 m	50 m

15. VYMEDZENIE PRIESKUMNÝCH ÚZEMÍ, CHRÁNENÝCH LOŽISKOVÝCH ÚZEMÍ A DOBÝVACÍCH PRIESTOROV

V katastrálnom území obce sa nachádza dobývací lom vápencového dolomitu pri vstupe do Nedozorskej doliny. Ťažba je tu povolená do r. 2010.

16. VYMEDZENIE PLÔCH VYŽADUJÚCICH ZVÝŠENÚ OCHRANU

V katastrálnom území obce sa nenachádzajú plochy, ktoré by vyžadovali zvýšenú ochranu.

17. VYHODNOTENIE BUDÚCEHO MOŽNÉHO POUŽITIA POĽNOHOSPODÁRSKEJ PÔDY A LESNEJ PÔDY NA NEPOĽNOHOSPODÁRSKE ÚČELY

17.1 Vyhodnotenie budúceho možného použitia PP

Vyhodnotenie záberov poľnohospodárskej pôdy

Vyhodnotenie poľnohospodárskej pôdy je spracované k návrhu územného plánu obce. Územný plán sa zaoberá rozvojom obce zameraným na bytovú výstavbu, podnikateľské aktivity, rekreáciu a cestovný ruch.

Urbanistická koncepcia vychádza z daných možností územia. Rieši zastavané územie a plochy v extraviláne priamo naväzujúce na jestvujúcu zástavbu.

Poľnohospodársku pôdu v obci obhospodaruje Poľnohospodárske družstvo Mošovce a Blatnica.

Organizácia poľnohospodárskej výroby

V súčasnej dobe v k. ú. obhospodaruje väčšiu časť poľnohospodárskej pôdy PD Mošovce, ktoré hospodári na cca 170 ha ornej pôdy a PD Blatnica na cca 80 ha pôdy.

Budúci vývoj sa okrem bývania zameriava na rekreačnú funkciu. Priestor pre rekreáciu sa nachádza v Medvedej doline, kde v súčasnosti je zastaralý lyžiarsky areál, ktorý sa navrhuje zrekonštruovať a dobudovať o nové lyžiarske vleky, predĺženie zjazdovky, penzión, ap.

K vyhodnoteniu záberov PP boli použité nasledovné vstupné podklady

mapové podklady M 1 : 5000

kódy BPEJ

zastavané územie k 1.1.1990

zákon č.220/2004 Z. z. O ochrane PP

vyhláška MP SR č. 508/2004 Z. z.

Urbanistický návrh M 1:10 000

Údaje o poľnohospodárskej výrobe

Vyjadrenie Hydromeliorácie š. p. , Bratislava

Hydromelioračné zariadenia

V katastrálnom území obce Rakša sú evidované hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie š.p. Bratislava :

- krytý odvodňovací kanál „01“ (evid. č. 5306 180 003), ktorý bol vybudovaný v r. 1972 o dĺžke 0,160 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov a ÚT MPV Rakša“
- krytý odvodňovací kanál „02“ (evid. č. 5306 180 004), ktorý bol vybudovaný v r. 1972 o dĺžke 0,160 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov a ÚT MPV Rakša“

Zhodnotenie záberov PP

Podkladom pre vyhodnotenie PP boli výsledky pôdno-ekologického výskumu rozpracované výskumným ústavom pôdnej úrodnosti. Vstupnými materiálmi boli bonitované pôdno ekologické jednotky vyjadrené v mapách M 1: 5 000.

V závislosti od nadmorskej výšky, klimatických podmienok a geologického podkladu na pôdotvorných substrátoch je poľnohospodárska pôda v k. ú. Rakša zaradená podľa BPEJ :

Zo západnej strany pri vstupe do obce sa nachádza orná pôda, ktorá je zaradená do BPEJ 0820013, 0857303, 0895002, 0890462 čo znamená mierne teplý, mierne vlhký región, ČA, PG, RA a OM, stredne ťažké až ťažké, na rovine až vo svahu.

Na západ od intravilánu sú to BPEJ 0890262, 0857203, 0857403 a 0891213 sú to orné pôdy, klimatický región prechádza do mierne chladného a mierne vlhkého, sú tu PG, RA, RM, stredne ťažké až ťažké na miernych svahoch.

Intravilán obce tvoria záhrady a sčasti TTP, ktoré sú zaradené do BPEJ 0833062 a 0887543, do mierne chladného a mierne vlhkého regiónu, sú to RA a ČA, stredne ťažké, na rovine a sčasti v príkrom svahu.

Zo severnej strany katastra sú to TTP, lúky a pasienky v mierne chladnom a mierne vlhkom regióne, zaradené do BPEJ 0891413, 0890262, 0833065 a 0857203, RM, RA ČM, PG, pôdy stredne ťažké až ťažké, hlinité až piesočnatohlinité, v miernom až výraznom svahu.

Vo východnej časti katastra sa nachádzajú TTP zaradené do BPEJ 0832062 a 0895002 v klimatickom regióne mierne vlhkom a chladnom, ČM a OM, stredne ťažké pôdy na rovine.

Juhozápadnú časť katastrálneho územia tvoria trvalé trávnaté porasty zaradené do BPEJ 0887243, 0887443, 0892683, 0992682 klimaticky zaradené do mierne chladného a mierne vlhkého regiónu, sú to KM a RA, stredne ťažké až ťažké pôdy na strednom až výraznom svahu.

Južnú časť katastra – Medvediu dolinu a Rakšianske lazy môžeme zaradiť do BPEJ 0987542 1092983, 1087243 a 1092683 do chladného až veľmi chladného a vlhkého regiónu, pôdy RA, stredne ťažké až ťažké na stredných svahoch, sčasti na zrázoch.

V rozsahu riešeného územia územného plánu Rakša – viď grafická príloha M 1:10 000 je zdokumentované štruktúrne a kvalitatívne zloženie poľnohospodárskej pôdy.

Tab. č. 18 Poľnohospodárske pôda v riešenom území je zaradená do BPEJ

kód BPEJ 7miestny	č. lokality	č. skup.
0895002	4, 2, 3, 1,	8
0857303	1, 26	5
0832062	5, 3, 1, 7, 8, 9, 10, 11, 14, 18, 19, 20, 21, 27	8
0887243	1, 25, 27	7
0890262	6, 13, 14, 15, 16,	8
0891413	6, 26	8
0887443	7, 20, 21, 25, 27	8
0887543	12, 17,	8
1092983	24	

Podľa grafickej prílohy je záujmové územie rozdelené do lokalít 1 - 27 podľa využitia územia nasledovne:

Charakteristika lokalít

Lokalita č. 1 - územie sa nachádza pri vstupe do obce, v jej intraviláne. Plocha o výmere 1,900 ha je navrhovaná na bývanie. Z hľadiska poľnohospodárskej pôdy sa tu nachádzajú záhrady.

Lokalita č. 2 - územie sa nachádza severozápadne od Kultúrneho domu, sčasti v intraviláne a sčasti v extraviláne. Plocha o výmere 0,750 ha je navrhovaná pre občiansku a športovú vybavenosť. Z hľadiska poľnohospodárskej pôdy sú tu záhrady a TTP.

Lokalita č. 3 - plochy o výmere 0,095 ha sú určené na bývanie, sú súčasťou intravilánu. Z hľadiska PP sú tu záhrady.

Lokalita č. 4 - plochy o výmere 0,425 ha sú určené na bývanie a nachádzajú sa v intraviláne. Z hľadiska PP sa tu nachádzajú záhrady.

Lokalita č. 5 - plocha o výmere 0,175 ha je navrhovaná na bývanie, nachádza v intraviláne a z hľadiska PP sa tu nachádzajú záhrady.

Lokalita č. 6 - územie sa nachádza v severozápadnej časti obce a priamo nadväzuje na intravilán, sčasti sa v ňom aj nachádza a z časti je umiestnené v extraviláne. Plocha o výmere 1,50 ha je navrhovaná na bývanie. Z hľadiska PP sú tu záhrady.

Lokalita č. 7 - plocha o výmere 0,450 ha sa nachádza v intraviláne a navrhuje sa tu zmena funkcie zo skladov na občiansku vybavenosť - penzióny.

Lokalita č. 8 - územie sa nachádza vo východnej časti obce, v intraviláne. Plocha o výmere 1,075 ha je navrhovaná na bývanie.

Lokalita č. 9 - plocha o výmere 0,050 ha sa nachádza v intraviláne a je navrhnuté na umiestnenie športových plôch. Z hľadiska PP sa tu nachádzajú TTP.

Lokalita č. 10 - plocha o výmere 0,275 ha sa nachádza v extraviláne a je navrhnutá na umiestnenie občianskej vybavenosti - Domu smútku vrátane parkovacích plôch. Z hľadiska PP sa tu nachádzajú TTP.

Lokalita č. 11 - plocha o výmere 1,320 ha patrí do extravilánu a je navrhnutá na bývanie. Z hľadiska PP sa tu nachádzajú TTP.

Lokalita č. 12 - územie o výmere 1, 50 ha, navrhnuté na výstavbu rekreačných chatiek sa nachádza v severovýchodnej časti obce, v extraviláne, v priamom dotyku s intravilánom. Z hľadiska PP sú tu TTP.

Lokalita č. 13 - územie sa nachádza v lokalite na Lazci, v extraviláne. Plocha o výmere 2,10 ha je navrhovaná na výstavbu rekreačných chatiek.

Lokalita č. 14 - plocha o výmere 0,120 ha sa nachádza v intraviláne a je navrhnutá na bývanie. Z hľadiska PP sa jedná o záhrady.

Lokalita č.15 - plocha o výmere 0,150 ha sa nachádza v intraviláne, z hľadiska PP sa jedná o záhrady.

Lokalita č.16 - plocha o výmere 0,075 ha sa nachádza v intraviláne, z hľadiska PP sa jedná o záhrady.

Lokalita č.17 - plocha o výmere 0,055 ha sa nachádza v intraviláne, z hľadiska PP sa jedná o záhrady.

Lokalita č.18 - plocha o výmere 0,060 ha sa nachádza v intraviláne, z hľadiska PP sa jedná o záhrady.

Lokalita č.19 - plocha o výmere 0,065 ha sa nachádza v intraviláne, z hľadiska PP sa jedná o záhrady.

Lokalita č. 20 - tieto plochy sú navrhnuté pre malé a stredné formy podnikania - bývanie, výroba, obchod. Výmera lokality je 0,045 ha, nachádzajú sa v intraviláne.

Lokalita č. 21 - územie o výmere 2,500 ha sa nachádza v juhovýchodnej časti obce, v intraviláne. Bývalý hospodársky dvor navrhuje na zmenu funkcie ako plochy výroby, skladového hospodárstva, zariadení technickej vybavenosti a skládok. V území sa nachádza krytý odvodňovací kanál „02“ (evid. č. 5306 180 004) v dĺžke cca 70 m.

Lokalita č. 24 - územie o výmere 0,060 ha sa nachádza v časti Medvedia dolina a Rakšianske lazy, v extraviláne. Jedná sa o zábery pod technický objekt, zasnežovací nádrž a pätky pod lanovku a vleky. Z hľadiska PP sa jedná o TTP.

Lokalita č. 25 - plocha pod komunikáciu o výmere 0,850 ha sa nachádza vo juhovýchodnej časti obce, v extraviláne. Z hľadiska PP sa jedná o TTP.

Lokalita č. 26 - plocha pod komunikáciu o výmere 0,450 ha sa nachádza v západnej časti obce, v extraviláne. Z hľadiska PP sa jedná o TTP. Táto komunikácia (s nespevneným povrchom) je navrhnutá na rozšírenie na kategóriu C2-MO 8,0/40.

Lokalita č. 27 – plocha pod Kráľovskú cestu o výmere 0,550 ha sa nachádza v juhozápadnej časti obce, sčasti v intraviláne a sčasti v extraviláne. Z hľadiska PP sa jedná o TTP.

Členenie záberov podľa navrhovanej zástavby:

Plochy pre bývanie.....	6,370 ha
Plochy pre malé a stredné podnikanie.....	0,425 ha
Výroba a skladové hospodárstvo.....	2,500 ha
Občianska vybavenosť	1,475 ha
Športové plochy.....	0,050 ha
Rekreačné chatky.....	3,420 ha
Dopravný priestor.....	1,850 ha
Rekreačný areál (lyžiarska zjazdová dráha).....	0,060ha

Spolu zábery PP.....	16,150 ha
Intravilán.....	9,475 ha
Extravilán.....	6,675 ha

Tab. č. 19 Predpokladané výmery PP

Lok. č.	k. ú	Funkčné využitie	Výmera lok. Celkom v ha	Predpokladaná výmera PP			Užívateľ PP	Urbanistický okrskok Vybud. Hydoomelioračné zariadenia	Iné
				Celkom v ha	Skup. BPEJ	Výmera v ha			
1	Rakša	bývanie	1,900	1,900	0895002 0857303 0832062 0887243	0,15 0,45 1,05 0,25	Súkr.	2	Intr.
2	Rakša	obč.vybav.	0,750	0,750	0895002	0,750	Obec, súkr.	1	Intr.,extr.
3	Rakša	bývanie	0,095	0,095	0895002 0832062	0,032 0,063	Súkr.	3	Intr.
4	Rakša	bývanie	0,425	0,425	0895002	0,425	Súkr.	1	Intr.
5	Rakša	bývanie	0,175	0,175	0832062	0,175	Súkr.	3	Intr.
6	Rakša	bývanie	1,500	1,500	0890262 0891413	0,425 1,075	Súkr.	1	Intr.,extr
7	Rakša	obč.vybav.	0,450	0,450	0832062 0887443	0,35 0,10	Súkr.	6	Intr.
8	Rakša	bývanie	1,075	1,075	0832062	1,075	Súkr.	3	Intr.
9	Rakša	šport.plochy	0,050	0,050	0832062	0,050	obec	3	Intr.
10	Rakša	obč.vybav.	0,275	0,275	0832062	0,275		3	Extrav.
11	Rakša	bývanie	0,675	0,675	0832062	0,675	Súkr.	3	Extrav.
12	Rakša	rekr. chaty	1,320	1,320	0887543	1,320		4	Extrav.
13	Rakša	rekr. chaty	2,100	2,100	0890262	2,100		4	Extrav.

Územný plán obce RAKŠA

14	Rakša	bývanie	0,120	0,120	0832062 0890262	0,048 0,072	Súkr.	4	Intr.
15	Rakša	bývanie	0,150	0,150	0890262	0,150	Súkr.	4	Intr.
16	Rakša	bývanie	0,075	0,075	0890262	0,075	Súkr.	3	Intr.
17	Rakša	bývanie	0,055	0,055	0887543	0,055	Súkr.	4	Intr.
18	Rakša	bývanie	0,060	0,060	0832062	0,060	Súkr.	3	Intr.
19	Rakša	bývanie	0,065	0,065	0832062	0,065	Súkr.	3	Intr.
20	Rakša	Malé formy podnikania	0,425	0,425	0832062 0887443	0,275 0,150	Súkr.	6	Intr.
21	Rakša	výrobné plochy	2,500	2,500	0832062 0887443	2,225 0,275	PD	6 krytý odvodňov. kanál „02“	Intr.
24	Rakša	rekreač.priestor	0,060	0,060	1092983	0,060	Súkr.	6	Extrav.
25	Rakša	doprav. priestor	0,850	0,850	0887443 0887243	0,340 0,510	Súkr.	6	Extrav.
26	Rakša	doprav. priestor	0,450	0,450	0891413 0857203	0,150 0,300	Súkr.	1	Extrav.
27	Rakša	Kráľovská cesta	0,550	0,550	0832062 0887443 0887243	0,100 0,190 0,260	Súkr.	6	Extrav. Intr.

	intravilán
	extravilán

Z uvedeného vyplýva, že nové plochy pre rozvoj obce sú navrhované hlavne v rámci súčasného intravilánu obce. Nové plochy- rekreačné chatky a nová lokalita pre výstavbu rodinných domov sú navrhované tak, že naväzujú na jestvujúci intravilán. Obytné plochy sú lokalizované hlavne zo západnej strany intravilánu, s časti z juhovýchodnej a južnej strany. Výrobné plochy, plochy pre malé a stredné podnikanie sú situované v rámci bývalého hospodárskeho dvora. Rozvoj rekreácie sa predpokladá v Medvedej doline. Jedná sa o dostavbu a rekonštrukciu existujúceho lyžiarskeho strediska a zjazdovky.

17.2 Vyhodnotenie budúceho možného použitia LP

Vyhodnotenie záberov lesných pozemkov

Zábery lesných pozemkov si v rámci riešeného územia vyžiada rozšírenie lyžiarskej plochy – zjazdovky a vleku lokalizované v nadväznosti na už jestvujúci zastaralý lyžiarsky viek v lokalite "Rakšianske " a "Medvedia dolinka". Riešené územie sa nachádza v pravej časti Nedožorskej doliny vzdialené cca 3 km od obce Rakša.

Územné vymedzenie záberov LP

Z lesohospodárskeho hľadiska patrí lokalita do Lesného hospodárskeho celku (LHC) Turčianske Teplice a lesnú pôdu obhospodarujú Lesy SR š.p., OZ Žilina (doposiaľ súkromné neodovzdané lesné pozemky). Riešená lokalita sa nachádza v ochrannom pásme Národného parku Veľká Fatra. Nenachádzajú sa tu lesy osobitného určenia a ani lesy ochranné. Je tvorená hospodárskymi lesmi, na svahoch s prevažne severnou expozíciou, v 5. lesnom vegetačnom stupni, v hospodárskom súbore

lesných typov (HSLT) 511 - živné jedľové bučiny. Nachádzame tu pomerne pestré drevinové zloženie so zastúpením smreka, jedle, buka, javora horského.

Predmetom záberu sú lesné pozemky, ktoré sú podľa platného lesného hospodárskeho plánu zariadené ako lesné porasty č. 274B 1. PS, 274B 2.PS, 275B 1.PS, 275B 3.PS a 275A na LHC Turčianske Teplice. Podľa stavu katastra nehnuteľností sú dotknuté lesné pozemky označené ako parc. č. 364 k.ú. Rakša na výmere 3,56 ha a parc. č. 365 k.ú. Rakša na výmere 2,20 ha.

Na všetkých parcelách sa jedná o záber lesných pozemkov s dočasným charakterom s predpokladanou dĺžkou trvania jeden rok. Dočasný záber predstavuje vyňatie uvedených lesných pozemkov počas času trvania výstavby lyžiarskej zjazdovej plochy a vleku, ktorý nepresiahne 1 rok. Samotnej výstavbe týchto objektov predchádza odlesnenie - výrub stromov, vyklčovanie a odstránenie prívov a zvyškov po ťažbe. Následne bude plocha dočasného vyňatia zrekultivovaná (zatravnená) a vrátená späť medzi lesné pozemky s obmedzeným využívaním pre lesné hospodárstvo (na ploche nebude rásť lesný porast podľa produkčných podmienok lesných pozemkov), čím sa zmení hlavná funkcia lesných pozemkov z produkčnej na rekreačnú. Postup a obsah prác súvisiacich s rekultiváciou bude podrobne opísaný v samostatnom projekte rekultivácie. V prípade ukončenia prevádzky lyžiarskeho strediska z akýchkoľvek dôvodov bude plocha zjazdovky opätovne zalesnená (vrátená do pôvodného stavu).

Prípadná výstavba jednoduchého obslužného objektu lyžiarskeho vleku s pevným základom si vyžiada trvalé vyňatie z lesného pozemku. Rozsah dočasného a príp. trvalého záberu lesa sa upresnení v ďalšom štádiu povoľovacieho konania po presnom geometrickom zameraní.

Výpočet náhrady za stratu mimoprodukčných funkcií lesa

Podľa znenia § 9 zákona č. 326/2005 Z.z. o lesoch je právnická alebo fyzická osoba, na ktorej žiadosť sa rozhodlo o vyňatí a následne dochádza k odlesneniu lesného pozemku, povinná nahradiť stratu mimoprodukčných funkcií lesa – odvod. Výpočet odvodov za záber lesných pozemkov bol vykonaný podľa podkladov z lesného hospodárskeho plánu pre LHC Turčianske Teplice a zákresu predpokladanej plochy lyžiarskej zjazdovky do lesníckej porastovej mapy v mierke 1:10000 a na základe metodiky určenej spomínaným zákonom o lesoch. Plochy záberu dotknutých lesných porastov boli určené planimetricky. Výpočet bol vykonaný pre dočasný záber lesa 5,76 ha na čas trvania jeden rok a predstavuje výšku 25920,- Sk. Po presnom geometrickom zameraní bude plocha záberu, ako i výška odvodu upresnená.

Plocha a výpočet odvodov za predpokladané dočasné vyňatie lesných pozemkov podľa základných jednotiek priestorového rozdelenia lesa je znázomený v tabuľkovej forme v prílohe textu.

Zdôvodnenie záberov LP

Podmienky a možnosti pre ďalšie rekreačné využitie v sledovanej lokalite záujmy zvýšenia podielu príjmov štátneho rozpočtu z cestovného ruchu a snaha zabezpečiť rozvoj obce sú dôvodom pre rozšírenie a modernizáciu areálu v naväzujúcej lokalite. Katastrálne územie obce Rakša, vzhľadom na prírodné podmienky, dávajú možnosti pre výber a rozvoj lokality rekreácie za dodržania podmienky šetrného a rozumne vyváženého zasahovania lesných zdrojov.

Tab. č. 20 Výpočet odvodov za predpokladané dočasné vyňatie lesnej pôdy

LHC: Turčianské Teplice		LUC: súkromné lesy neodovzdané				
Lesný porast	HSLT	HEVFL	Výmera dočas. vyňatia(ha)	RD	Čas dočasného vyňatia	Výška odvodu (Sk)
274 B 10	511	540 000	2,39	120	1 rok	10 755
274 B 20	511	540 000	1,17	120	1 rok	5 265
275 B 10	511	540 000	0,2	120	1 rok	900
275 B 30	511	540 000	1,2	120	1 rok	5 400
275 A 00	511	540 000	0,8	120	1 rok	3 600
Spolu			5,76			25920

18. HODNOTENIE NAVRHOVANÉHO RIEŠENIA Z HĽADISKA ENVIROMENTÁLNYCH, EKONOMICKÝCH, SOCIÁLNYCH A ÚZEMNO-TECHNICKÝCH DÔSLEDKOV

Návrh rozvoja obce vychádza z nasledujúcich podkladov :

- zo záväzných vstupov z ÚPN VÚC Žilinského kraja
- zámerov obce
- zámerov investorov v Medvedej doline
- požiadaviek, formulovaných v schválenom zadaní pre spracovanie Územného plánu obce Rakša

Návrh je zameraný na rozvoj obytnej a rekreačnej funkcie, za podmienky zachovania poľnohospodárskej a lesnej výroby.

Pôvodný intravilán má pomere obmedzené plochy pre samotný rozvoj obce. Nové rozvojové plochy sú vo väčšej miere navrhnuté mimo súčasného intravilánu. Rešpektujú súčasnú zástavbu a nadväzujú na ňu. Nové obytné plochy sú navrhnuté prevažne v západnej a juhozápadnej časti obce, ďalej vo východnej časti. Nová výrobná zóna je navrhnutá v bývalom hospodárskom dvore vo východnej časti obce. V uvedenej zóne predpokladáme rozvoj malých prevádzok, služieb, remesiel, výroby, spojených aj s bývaním. Je možné uvažovať aj so vstupom jedného alebo dvoch silných investorov.

Rozvoj rekreačnej funkcie je navrhnutý najmä do priestoru Medvedej doliny. Uvedený priestor je z hľadiska budúceho rozvoja prímestských rekreačných aktivít veľmi perspektívny. Je tu uvažované s rekonštrukciou a dostavbou lyžiarskych vlekov a s dojazdom predĺženého lyžiarskeho vleku. Ďalší rozvoj, čo sa týka ICHR, predpokladáme v lokalite Pod pieskami a v severnej a severozápadnej časti obce v priamom dotyku s intravilánom. V lokalite Lúky pod Čerencom je vymedzený priestor pre organizovanie skautských táborov, piknikové lúky, ap. Nové lôžkové kapacity pre cestovný ruch sú uvažované aj v rámci súčasného intravilánu v súkromných penziónoch a ubytovaním v súkromí.

Vzhľadom na uvažovaný rozvoj rekreačnej a obytnej funkcie je dôležité zachovať prírodné hodnoty územia a zveľadiť krajinu okolo obce. Územný plán vymedzuje kostru ekologickej stability, navrhuje dotvoriť poľnohospodársku krajinu alejami, začleniť poľnohospodárske areály a zónu priemyslu a služieb do krajiny pomocou vysokej a nízkej zelene.

Realizáciou navrhovanej kanalizácie, dôsledným zberom druhotných surovín, zneškodňovaním odpadov, vylúčením ťažkej nákladnej dopravy z lomu z centra obce, zmenou funkčnej náplne v území po bývalom hospodárskom dvore, ap. dôjde k zlepšeniu životného prostredia.

Poľnohospodárska činnosť a hospodárenie v lesoch musia akceptovať ekologické prístupy a princípy trvalo udržateľného rozvoja.

Vytvorením možností pre výstavbu rodinných domov, pre rozvoj zariadení cestovného ruchu a rekreácie, pre nové nezávadné výrobné prevádzky a služby sa zlepši ekonomická základňa obce, ako aj demografická a sociálna situácia v obci.

Návrh rozvoja obce je riešený v logickej návaznosti na súčasné zastavané plochy intravilánu, vzhľadom na nedostatočné plochy pre rozvoj v rámci súčasného intravilánu.

19. NÁVRH ZÁVÄZNEJ ČASTI

19.1 Zásady a regulatívy priestorového a funkčného využitia územia

Rozvoj obce je zameraný na rozvoj obytnej a rekreačnej funkcie pri zachovaní poľnohospodárskej a lesnej výroby. Katastrálne územie obce môžeme rozčleniť na nasledujúce funkčne rozdielne priestory :

- 1 – zastavané územie obce Rakša
- 2 - krajinný priestor Nedožorskej doliny
- 3 - krajinný priestor doliny Mača
- 4 - krajinný priestor Medvedej doliny a Rakšianskych lazov
- 5 – NP Veľká Fatra

1. Zastavané územie obce Rakša

- vymedzenie priestoru : priestor je vymedzený hranicou intravilánu
- základná funkcia : obytná (IBV, občianska vybavenosť)
- doplnkové funkcie : rekreačná (chalupy, penzióny, športové plochy, ubytovanie v súkromí)
výrobná (nezávadné prevádzky)
- prevládajúci typ stavebnej činnosti : novostavby, prístavby, nadstavby, zobytnenia podkrovi
- spôsob zástavby : izolované rodinné domy, počet podlaží 1 + 1 (nadzemné podlažie + podkrovie), podpivničené, alebo bez podpivničenia,

- kompozičné zásady : strecha sedlová alebo valba, polvalba so sklonom 35-40° križovatku cesty III. tr. a miestnej komunikácie považovať za ťažiskový verejný priestor, ktorý treba dotvoriť verejnou zeleňou, prestavbou a výstavbou objektov obč. vybavenosti a služieb, rozvoj šport. plôch dotvoriť verejný priestor v centre obce

2. Krajinný priestor Nedožorskej doliny

- vymedzenie priestoru : priestor je vymedzený z východu a juhu katastrálnou hranicou obce, zo západu intravilánom obce a zo severu hranicou Národného parku VF
- základná funkcia : lesné hospodárstvo
- doplňkové funkcie : rekreačná ekologická (biokoridor)
- regulatívy pre rekreačnú činnosť: súčasnú rekreačnú vybavenosť doplniť o cyklotrasy, bežecké stopy pre lyžiarov, náučný chodník, oddychové miesta, ohniská, miesta pre pikniky (pri vstupe do doliny) rešpektovať potok ako biokoridor nepripustiť výstavbu rekreačných objektov v doline

3. Krajinný priestor doliny Mača

- vymedzenie priestoru : priestor je vymedzený zo západu a severu hranicou katastra, z východu NP VF
- základná funkcia : rekreačná
- doplňkové funkcie : lesné hospodárstvo, poľnohospodárstvo ekologická (biokoridor)
- regulatívy pre rekreačnú činnosť: v lokalite Pod pieskami – výstavba ICHR (max. počet 10-12), počet podlaží 1+podkrovie, strecha sedlová, súčasnú rekreačnú vybavenosť doplniť o cyklotrasy, bežecké stopy pre lyžiarov, náučný chodník, oddychové miesta, ohniská, miesta pre pikniky, neoplocovať pozemky súkromných chát rešpektovať potok ako biokoridor

4. Krajinný priestor Medvedej doliny a Rakšianskych lazov

- vymedzenie priestoru : priestor je vymedzený z východu a juhu katastrálnou hranicou, zo severu Nedožorskou dolinou a zo západu hranicou lesa a intravilánu obce Čremošné
- základná funkcia : rekreačná
- doplňkové funkcie : lesné hospodárstvo, chov dobytka, oviec, ap. ekologická (biokoridor)
- regulatívy pre rekreačnú činnosť: existujúce lyžiarske vleky zrekonštruovať, zjazdovku predĺžiť až do Nedožorskej doliny (len dojazd) pri dojazde možnosť vybudovania technického objektu max. 1NP + podkrovie, max. ploš. výmera 30 m², nevyužívať na rekreačnú činnosť súčasnú rekreačnú vybavenosť doplniť o cyklotrasy, bežecké stopy pre lyžiarov, náučný chodník, oddychové miesta, ohniská, miesta pre pikniky,

5. Národný park Veľká Fatra

- vymedzenie priestoru : priestor je vymedzený hranicou NP a katastrálnou hranicou
- základná funkcia : lesné hospodárstvo
- doplňkové funkcie : ekologická (biokoridory, biocentrá) vodohospodárska rekreačná
- regulatívy pre rekreačnú činnosť: hospodárenie v lesoch uskutočňovať podľa schváleného lesného hospodárskeho plánu zvýšiť starostlivosť o porasty vo vzdialenejších polohách neuvažovať o výstavbe rekreačných chát vymedziť náučné chodníky, odpočívadlá

19.2 Podmienky na využitie jednotlivých plôch

Podmienky na funkčné využitie jednotlivých plôch sú uvedené v nasledujúcich tabuľkách:

Číslo okrsku	Index špecifikácie	Charakter a špecifikácia určeného javu, funkcie	Regulatívy		Poznámka
			Záväzná	smerné	
01	IA 1	existujúce rodinné domy navrhov. rodinné domy	-základná funkcia obytná -prípustná funkcia OV a služieb -nepripustiť hlučné, nehygienické prevádzky a prevádzky náročné na dopravu -odstavenie a garážovanie vozidla na vlastnom pozemku -rešpektovať potoky s brehovými porastmi ako kostru ekologickej stability -zachovať štruktúru pobrežnej vegetácie -základná funkcia obytná -prípustná funkcia OV a služieb -max. počet nadzemných podlaží 1+1 -strecha valba alebo polvalba -nepripustiť hlučné, nehygienické prevádzky a prevádzky náročné na dopravu -odstavenie a garážovanie vozidla na vlastnom pozemku -rešpektovať existujúci odvodň. krytý kanál „02“ (ev. č. 5306 180 004)	-v rámci objektov existujúcich RD možnosť vytvorenia prechodného ubytovania rodinného typu -v prípade výstavby-požiadať o vytyčenie	Hydromelióracie š.p. Bratislava
01	IA 2	navrhované rodinné domy	-základná funkcia obytná -prípustná funkcia OV a služieb -max. počet nadzemných podlaží 1+1 -strecha valba alebo polvalba -nepripustiť hlučné, nehygienické prevádzky a prevádzky náročné na dopravu -odstavenie a garážovanie vozidla na vlastnom pozemku	-nadzemné podlažie+podkrovia s alebo bez podpivničenia -architekturu RD prispôbiť okolitej zástavbe	
01	PV 1	poľnohospodárska výroba	-rešpektovať plochy pre intenzívnu poľnohospodársku výrobu -rešpektovať podmienky výroby pre kategóriu orná pôda -rešpektovať vymedzenú plochu pre navrhovanú komunikáciu a jej OP -rezerv. územie pre trasu R3 pre úsek T.Teplice-Martin	-v rámci OP komunikácie výsadba systémovej zelene -zmenšenie veľkosti pôd. celkov or. pôd -ako deliaci prvok voľiť líniovú stromovú, kríkovú vegetáciu -rešp. techn. štúdiu, kt. bude v r. 2007 spracovávať Národná diaľničná spoločnosť	
01	OV 1	existujúca občianska vybavenosť navrhované plochy občianskej a športovej vybavenosti	-rešpektovať vymedzenú funkciu -zabezpečiť rekonštrukciu spevnených plôch pred objektom potravín, -základná funkcia OV, služby -prípustná funkcia športová vybavenosť -parkovanie riešiť v rámci vlastného pozemku v súlade s príslušnou STN	-v rámci plochy vytvoríť oddychový mikropriestor -v rámci plochy riešiť parkovanie stojany na bicykle, zeleň	-riešiť zastavovacou štúdiou
01	RZ 1	navrhovaná rekreačná zóna	-rešpektovať vymedzenú funkciu -rekreačné chaty -prípustná výstavba max.5 chat -max. počet podlaží 1+1 (nadzemné podlažie + podkrovia) -tvar strechy sedlová, valbová	-pri rozvoji územia v max. možnej miere rešpektovať vzrastlú zeleň	
01	BK	biokoridor	-rešpektovať potoky ako hydriko-terestrický biokoridor lokálneho významu -zachovať prírodný charakter toku v celej jeho dĺžke, vrátane brehových porastov		
01	IP	interakčný prvok	-rešpektovať náhon ako interakčný prvok -zachovať prírodný charakter toku v celej jeho dĺžke, vrátane brehových porastov		

Územný plán obce RAKŠA

Číslo okrsku	Index špecifikácie	Charakter a špecifikácia určeného javu, funkcie	Regulatívy		Poznámka
			Záväzné	smerné	
02	IA 1	existujúce rodinné domy navrhov.rodinné domy	-základná funkcia obytná -prípustná funkcia OV a služieb -nepripustiť hlučné, nehygienické prevádzky a prevádzky náročné na dopravu -odstavenie a garážovanie vozidla na vlastnom pozemku -rešpektovať potoky s brehovými porastmi ako kostru ekolog. stability -zachovať štruktúru pobrež. vegetácie -základná funkcia obytná -prípustná funkcia OV a služieb -max. počet nadzemných podlaží 1+1 -strecha valba alebo polvalba -nepripustiť hlučné, nehygienické prevádz., prevádz.náročné na dopr. -odstavenie a garážovanie vozidla na vlastnom pozemku	-v rámci objektov existujúcich RD možnosť vytvorenia ubytovania rodinného typu	
02	IA 2	navrhované rodinné domy	-základná funkcia obytná -prípustná funkcia OV a služieb -max. počet nadzemných podlaží 1+1 -strecha valba alebo polvalba -nepripustiť hlučné, nehygienické prevádz., prevádz.náročné na dopr. -odstavenie a garážovanie vozidla na vlastnom pozemku	-nadzemné podlažie+podkrovie s alebo bez podpivničenja -architektúru RD prispôbiť okolitej zástavbe	
02	PV 1	poľnohospodárska výroba	-rešpektovať plochy pre intenzívnu poľnohospodársku výrobu -rešpektovať podmienky výroby pre kategóriu orná pôda -rešpektovať vymedzenú plochu pre navrhovanú komunikáciu a jej OP	-v rámci OP komunikácie výsadba systémovej zelene -zmenšenie veľkosti pôdnych celkov orných pôd -eko deliaci prvok voľiť líniovú stromovú, kríkovú vegetáciu	
02	BK	biokoridor	-rešpektovať potoky ako hydricko-terestrický biokoridor lokálneho významu -zachovať prírodný charakter toku v celej jeho dĺžke, vrátane brehových porastov		
03	IA 1	existujúce rodinné domy navrhov.rodinné domy	-základná funkcia obytná -prípustná funkcia OV a služieb -nepripustiť hlučné, nehygienické prevádz., prevádz.náročné na dopr. -odstavenie a garážovanie vozidla na vlastnom pozemku -rešpektovať potoky s brehovými porastmi ako kostru ekolog.stability -zachovať štruktúru pobrežnej vegetácie -základná funkcia obytná -prípustná funkcia OV a služieb -max. počet nadzemných podlaží 1+1 -strecha valba alebo polvalba -nepripustiť hlučné, nehygienické prevádzky a prevádzky náročné na dopravu -odstavenie a garážovanie vozidla na vlastnom pozemku -rešpektovať plochu pre obslužnú komunikáciu	- v rámci objektov existujúcich RD možnosť vytvorenia ubytovania rodinného typu -funkčná tr. C 3 -kategória MO 6,5/40	
03	IA 2	navrhované rodinné domy	-základná funkcia obytná -prípustná funkcia OV a služieb -max. počet nadzemných podlaží 1+1 -strecha valba alebo polvalba -nepripustiť hlučné, nehygienické prevádzky a prevádzky náročné na dopravu -ods.a garáž. vozidla na vlast.pozemku	-nadzemné podlažie+podkrovie s alebo bez podpivničenja -architektúru RD prisp okolitej zástavbe	

Územný plán obce RAKŠA

Číslo okrsku	Index špecifikácie	Charakter a špecifikácia určeného javu, funkcie	Regulatívy		Poznámka
			Záväzné	smerné	
03	IA 3	existujúce rodinné domy existujúce bytové domy	-základná funkcia obytná -prípustná funkcia OV a služieb -nepripustiť hlučné, nehygienické prevádzky a prevádz. nároč. na dopr. -odstavenie a garážovanie vozidla na vlastnom pozemku -rešpektovať vymedzenú funkciu -hlavná funkcia obytná -nepripustiť hlučné, nehygienické prevádzky a prevádzky náročné na dopravu	- v rámci objektov existujúcich RD možnosť vytvorenia prechodného ubytovania rodin. typu -možnosť nadstavby podkrovia -prehodnotiť existujúce sadové úpravy-skvalitnenia obytného prostredia	
03	OV 2	navrhované plochy OV (Na Lazci)	-základná funkcia OV-Dom smútku -rešpektovať vymedzenú funkciu -parkovanie riešiť v rámci vlastného pozemku v súlade s príslušnou STN - v rámci pozemku umiestniť novú zastávku SAD	-v rámci plochy riešiť parkovanie stojany na bicykle, zeleň	
03	SA	športový areál	-hlavná funkcia športová -doplnková funkcia vybavenosť, zlučiteľná s hlavnou funkciou -rešp. vymedz. plochu		
03	RZ 2	existujúca chata a plochy zelene	- rešpektovať rekreač. funkciu územia - nepripustiť výstavbu ďalších rekreač. objektov - rešp. OP Rakš. Rašeliniska - 100 m od okraja		
03	IP	interakčný prvok	-rešpektovať náhon ako interakčný prvok -zachovať prírodný charakter toku v celej jeho dĺžke, vrátane brehových porastov		
03	BK	biokoridor	-rešpektovať potoky ako hydriko-terestrický biokoridor lokálneho významu -zachovať prírodný charakter toku v celej jeho dĺžke, vrátane brehových porastov		
03	ZV	verejná zeleň	-rešpektovať vymedzenú funkciu - rešp. OP Rakš. rašeliniska 100 m od okraja		
04	IA 1	existujúce rodinné domy navrhov.rodinné domy	-základná funkcia obytná -prípustná funkcia OV a služieb -nepripustiť hlučné, nehygienické prevádz., prevádz. náročné na dopr.- odstavenie a garážovanie vozidla na vlastnom pozemku -rešpektovať potoky s brehovými porastmi ako kostru ekolog. stability -rešp. NKP Dom a pamät. tabuľu M.M.Hodžu -základná funkcia obytná -prípustná funkcia OV a služieb -max.počet nadzemných podlaží 1+1 -strecha valba alebo polvalba -nepripustiť hlučné, nehygienické prevádz., prevádz. náročné na dopr. -odstavenie a garážovanie vozidla na vlastnom pozemku	- v rámci objektov existujúcich RD možnosť vytvorenia prechodného ubytovania rodinného typu	
04	RZ 1	navrhovaná rekreačná zóna	-rešpektovať vymedzenú funkciu rekreačné chaty -prípustná výstavba max.8 chat -max.počet podlaží 1+1 (nadzemné podlažie + podkrovia) - max. zastav. plocha podlažia 50 m ² -lvar strechy sedlová, valbová	-pri rozvoji územia v max.možnej miere rešpektovať vzrastlú zeleň -architektúru jednotlivých objektov zosúladiť	
04	RZ 3	navrhovaná rekreačná zóna (Pod pieskami)	-rešpektovať vymedzenú funkciu rekreačné chaty -prípustná výstavba max.10-12 chat -max.počet podlaží 1+1 (nadzemné podlažie + podkrovia) - max. zastav. plocha podlažia 50 m ² -lvar strechy sedlová, valbová	- chaty neoplocovať -architektúru jednotlivých objektov zosúladiť - materiál prírodný-kameň, drevo ap.	

Územný plán obce RAKŠA

Číslo okrsku	Index špecifikácie	Charakter a špecifikácia určeného javu, funkcie	Regulativity		Poznámka
			Záväzné	smerné	
04	PV 1	poľnohospodárska výroba	-rešpektovať plochy pre intenzívnu poľnohospodársku výrobu -rešpektovať podmienky výroby pre kategóriu orná pôda -rešpektovať vymedzenú plochu pre navrhovanú komunikáciu a jej OP	-v rámci OP komunik. výsad. systém.zelene -zmenšenie veľkosti pôdnych celkov OP -ako deliaci prvok voliť líniou stromovú, kríkovú vegetáciu	
04	ZC	existujúci cintorín	-rešpektovať vymedzenú funkciu - rešpektovať OP – 100 m		
04	LE	existujúce lesné spoločenstvá	-rešpektovať vymedzenú funkciu lesov -rešpektovať podmienky využívania lesov - rešpektovať NP Veľká Fatra		-rešpektovať LHP
05	RZ 5	navrhovaná rekreačná zóna	-rešpektovať vymedzenú funkciu – skautský tábor -rešpektovať návštevný poriadok NP Veľká Fatra		
05	TP	existujúci ťažobný priestor	-rešpektovať vymedzenú funkciu – povrchový lom dolomitov (do r.2010) - v ústí Nedozor. doliny ponechať rezervu pre budovanie náhrad. biotopov v prípade likvidácie liahniska obožiteľníkov a hmyzu na dne lomu v dôsledku ťažobnej alebo rekultivačnej činnosti	-po skončení ťažby rekreačná funkcia	
05	BK	biokoridor	-rešpektovať potoky ako hydricko-terestrický biokoridor lokálneho významu -zachovať prírodný charakter toku v celej jeho dĺžke, vrátane brehových porastov		
05	LE	existujúce lesné spoločenstvá	-rešpektovať vymedzenú funkciu lesov -rešpektovať podmienky využívania lesov - rešpektovať NP Veľká Fatra		-rešpektovať LHP
05	RR	Rakšianske rašelinisko	- rešpektovať RR ako Národnú prírodnú rezerváciu - IV.st. ochrany - rešpektovať vymedzené OP-100 m od okraja		
05	AL	archeologická lokalita Hrádok	- rešpektovať vymedzenú plochu		
06	OV 3	navrhované plochy OV	-základná funkcia OV-penzióny rodinného typu -prípustná f.-bývanie -rešpektovať vymedzenú funkciu -parkovanie riešiť v rámci vlastného pozemku v súlade s príslušnou STN - max. počet 2 NP + podkrovie - strecha valba, sedlo	max. počet ubyt. v 1 objekte 25-30 ľudí	riešenie overiť zastavov. štúdiou
06	OV 4	navrhované plochy OV	-rešpektovať vymedzenú plochu pre funkciu občianskej vybavenosti		
06	PA 1	plochy pre malé a stredné formy podnikania	- základná funkcia OV a služieb (malé a stredné formy podnikania) - doplnková funkcia bývanie -max.počet nadzemných podlaží 2+1 -strecha valba alebo polvalba -odstavenie a garážovanie vozidla na vlastnom pozemku	- prízemie – OV, služby - poschodie-bývanie - areál oddeliť od cesty III. triedy izolačnou zeleňou	
06	VA	výrobný areál	- základná funkcia nezávadná výroba - v rámci areálu-západ. časť vymedziť priestor pre zberný miesto biolog. odpadu	- areál dotvorí zeleňou	
06	ZS	existujúci sad	rešpektovať vymedzenú funkciu		

Číslo okrsku	Index špecifikácie	Charakter a špecifikácia určeného javu, funkcie	Regulatívy		Poznámka
			Záväzné	smerné	
06	ZC	existujúci cintorín	- rešpektovať vymedzenú funkciu - rešpektovať OP cintorína – 100 m		
06	BK	biokoridor	-rešpektovať potoky ako hydriko-terestrický biokoridor lokálneho významu -zachovať prírodný charakter toku v celej jeho dĺžke, vrátane brehových porastov		
06	PV 1	poľnohospodárska výroba lúky a pasienky	-rešpektovať plochy pre pasenie hospodárskych zvierat -rešpektovať podmienky výroby pre kategóriu orná pôda -rešpektovať plochu pre komunikáciu Rakša-Háj-Čremošné	-funkčná tr. C 3 -kategória MO 7,5/40	
06	RC	existujúce a navrhované plochy rekreácie a CR (Medvedia dolina a Rakšianske lazy)	-rešpektovať hl. funkciu rekreáciu CR - rekonštr. a modernizácia lyž. v lekov s možnosťou predĺženia do Nedož.dol - pri dojazde v Nedožorskej doline možnosť umiest. techn. objektu a zasnežov. nádrže o objeme 400 m3 -akumul. nádrž na zasnež. umiestniť tak, aby bol po odbere vody zabezp. sanitárny prietok v toku (Q355) - hydrologické parametre potoka Dolinka v profile uvažovaného akumuláčného zariadenia doložiť zo Sloven. hydrometeor.ústavu v BA	-nazatrubniť potok v časti dojazdu max. 1NP+podkr., zast. plocha- max.30 m², nevyuž. na rekreáciu -predložiť pri posudz. podľa z. č. 24/2006 o posudz. vplyvov na ŽP	
06	LE	existujúce lesné spoločenstvá	-rešpektovať vymedzenú funkciu lesov -rešpektovať podmienky využívania lesov - rešpektovať NP Veľká Fatra - neprípustíť výstavbu rekreačných objektov a objektov OV v Nedožorskej doline		-rešpektovať LHP
06	DP	objekt statickej dopravy - parkovisko	- rešpektovať vymedzenú funkciu - vybudovať záchytné parkovisko pri vstupe do Nedožorskej doliny - rešpektovať podmienky ochranného pásma NP Veľká Fatra - rešpektovať potoky ako hydriko-terestrický biokoridor lokálneho významu		

19.3 Zásady a záväzné regulatívy umiestnenia občianskeho vybavenia

- zachovať súčasné plochy zariadení občianskej vybavenosti
- v navrhovanej IBV je možné umiestňovať obchod a služby v rámci rodinných domov
- obecné pozemky na Lazci vymedziť pre výstavbu Domu smútku
- zariadenia občianskej vybavenosti musia spĺňať požiadavky na stavby užívané osobami s obmedzenou schopnosťou pohybu a orientácie v zmysle vyhlášky č.532/2002 Z. z.

19.4 Zásady a záväzné regulatívy umiestnenia verejného dopravného a technického vybavenia územia

Doprava

- šírkové usporiadanie komunikácií uvažovať v nasledujúcich kategóriách :
 - komunikácie existujúce - obslužné – ponechať v existujúcej šírke
 - zberné–cesta III/ 06546 – komunikáciu zrekonštruovať, komunikácie navrhované – rešpektovať navrhovanú komunikáciu prepájajúcu Rakšu s navrhovanou R 3
 - obslužné – kategórie C2, C3 – MO 7/40, šírka jazdného pruhu 3 m (nová IBV)
 - komunikácie cyklistické a pešie

- navrhovaná pešia a cyklistická komunikácia v trase bývalej Kráľovskej cesty ako samostatnú pešiu a cyklistickú komunikáciu šírky 3,0 m, šírkové parametre 2 x 0,75 m pre cyklistov a 2 x 0,75 m pre peších
- statická doprava
 - vo výhľade vybudovať záchytné parkovisko pri vstupe do Nedožorskej doliny
 - objekty OV - zabezpečenie parkovania vozidiel v rámci vlastných pozemkov, počet parkovísk v súlade s STN 736110
- v koridore „št. hranica MR/SR -Žiar nad Hronom -Turčianske Teplice - Martin-št. hranica SR/PR“ je podľa „Nového projektu výstavby diaľnic a rýchlostných ciest“ schváleného uznesením vlády SR č.162 zo dňa 21.02.2001 plánovaná rýchlostná cesta R3.
V tomto roku sa pre úsek Turčianske Teplice - Martin objednáva technická štúdia, ktorá bude variantne navrhovať a posudzovať trasu R3 v danom území. Katastrálne územie obce Rakša môže byť trasou R3 dotknuté- územná rezerva pre trasu R3.
- pri riešení vjazdov k objektom nenarušiť odvodňovací systém cesty

Vodné hospodárstvo-pitná voda

- zabezpečiť zásobovanie obce pitnou vodou z existujúceho verejného vodovodu, napojeného na SKV Turčianske Teplice a rozšíreného vo väzbe na predpokladaný územný rozvoj (rozšírenie o nové trasy vodovodnej siete
- rešpektovať OP vodárenských zariadení – prírodné potrubie DN 160
- zásobné potrubie do Turčianskeho Michala DN 225
- rešpektovať zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a ustanovenia STN 73 60 05
- hydrologické parametre potoka Dolinka v profile uvažovaného akumuláčného zariadenia doložiť zo Slovenského hydrometeorologického ústavu v Bratislave. Údaje z tohto ústavu sú smerodajné pre štátnu vodnú správu pri vodoprávných konaniach, vrátane vydávania rozhodnutí. Uvedené údaje predložiť pri posudzovaní vplyvov zámeru na životné prostredie.
- pri plánovaní inžinierskych sietí viesť trasu mimo cestný pozemok, v extraviláne s dodržaním OP
- trasovanie inžinierskych sietí projektovať tak, aby nedošlo k poškodeniu mokraďových lokalít v blízkosti potoka a predišlo sa tak narušeniu ich hydrologického režimu a poškodeniu bioty

Vodné hospodárstvo-odpadové vody

- realizovať výstavbu kanalizačných rozvodov v zmysle spracovanej PD a jej doplnenie podľa navrhovaného územného rozvoja podľa etapizácie výstavby a naliehavosti potreby výstavby IBV
- rešpektovať zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a ustanovenia STN 73 60 05
- pri plánovaní inžinierskych sietí viesť trasu mimo cestný pozemok, v extraviláne s dodržaním OP
- trasovanie inžinierskych sietí projektovať tak, aby nedošlo k poškodeniu mokraďových lokalít v blízkosti potoka a predišlo sa tak narušeniu ich hydrologického režimu a poškodeniu bioty

Energetika

- rešpektovať trasy 400 kV a 22 kV vedení
- dodržať ochranné pásma v zmysle zákona č. 656/2004 Z.z. a zákona č.610/2003 Z.z.
- akceptovať navrhovanú 22 kV káblovú prípojku do kioskovej trafostanice
- riešiť zóny sústredenej výstavby IBV, občianskej vybavenosti a rekreačnej zóny 1 kV káblami v zemi, vrátane rozvodov pre letný tábor
- pri plánovaní inžinierskych sietí viesť trasu mimo cestný pozemok, v extraviláne s dodržaním OP
- trasovanie inžinierskych sietí projektovať tak, aby nedošlo k poškodeniu mokraďových lokalít v blízkosti potoka a predišlo sa tak narušeniu ich hydrologického režimu a poškodeniu bioty

Telekomunikácie a pošta

- rozšíriť RSU v T. Tepliciach
- rozšíriť kapacity prípojných vedení z RSU do rozvádzačov SR
- rozšíriť miestnu telekomunikačnú sieť do navrhovaných rozvojových území
- rešpektovať trasy a zariadenia ST a.s.
- rešpektovať trasy telekomunikačných káblov, dodržať ich OP
- pri plánovaní inžinierskych sietí viesť trasu mimo cestný pozemok, v extraviláne s dodržaním OP
- trasovanie inžinierskych sietí projektovať tak, aby nedošlo k poškodeniu mokraďových lokalít v blízkosti potoka a predišlo sa tak narušeniu ich hydrologického režimu a poškodeniu bioty

19.5 Zásady a záväzné regulatívy zachovania kultúrohistorických hodnôt, ochrana a tvorba krajiny

Zásady zachovania kultúrohistorických hodnôt

- rešpektovať kultúrne pamiatky zapísané v Ústrednom zozname pamiatkového fondu SR
 - 680/1 – 2 Dom a tabuľa pamätná, M. M. Hodža Rakša
 - 2202 Hrádok z doby laténskej Rakša
- pri objektoch zapísaných v ÚZPF SR, zabezpečiť základnú ochranu kultúrnej pamiatky v zmysle § 27 zákona č.49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu. Pri ich prípadnej obnove (údržbe, oprave, konzervovaní, rekonštrukcii) je nutné postupovať v súlade s § 32 pamiatkového zákona.
- zámer stavebnej, resp. inej činnosti v ochrannom pásme archeologickej lokality Hradisko je povinnosť ohlásiť Slovenskému archeologickému ústavu v Nitre a zároveň povinnosť vlastníka akékoľvek projekty s využívaním polohy konzultovať vopred s Krajským pamiatkovým úradom Žilina
- pri zemných prácach v rámci stavebnej činnosti môže dôjsť k narušeniu doteraz neznámej lokality a zisteniu ďalších archeologických nálezov. Z tohto dôvodu je povinnosťou investora ohlásenia prípadného archeologického nálezov podľa § 40 zákona č. 49/2002 Z.z. o ochrane pamiatkového fondu v súlade s § 127 zákona č. 50/1976 o územnom plánovaní a stavebnom poriadku v znení neskorších predpisov. Dotknutým orgánom je v uvedenom prípade Krajský pamiatkový úrad Žilina
- stavbeník/investor každej stavby vyžadujúcej si zemné práce si od Archeologického ústavu SAV v Nitre už v stupni územného konania vyžiada (v zmysle zákona č.50/1976 Zb. o územnom plánovaní) stanovisko k plánovanej stavebnej akcii vo vzťahu k možnosti narušenia archeologických nálezísk. Stanovisko – vyjadrenie AÚ SAV bude slúžiť ako podklad k rozhodnutiu Pamiatkového úradu.
- v prípade záchranného archeologického výskumu (o nevyhnutnosti ktorého rozhoduje KPÚ v Žiline) Pamiatkový úrad vydá rozhodnutie po predchádzajúcom vyjadrení AÚ SAV

Zásady ochrany a tvorby krajiny

- pri hospodárskej a rekreačnej činnosti rešpektovať zákon č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov
- rešpektovať vyhlášku č.8/2005 o Návštevnom poriadku NP Veľká Fatra a jeho OP
- rešpektovať prvky kostry ekologickej stability :
 - jadrové územie európskeho významu - Národný park Veľká Fatra (SKEUV 0238)
 - chránené vtáčie územie (SKCHVU 033) Veľká Fatra
 - biocentrum regionálneho významu – Rakšianske rašelinisko
 - hydricko-terestrický biokoridor lokálneho významu – potoky Rakša, Hriadky, Dolinka,
 - genofondové lokality – Nedožorská dolina
 - Kaškova
 - ekotón Veľkej Fatry Háj – Štubňa
- zabezpečiť skladbu terestrických biokoridorov vo vonnej krajine len prírodnými prvkami a vylúčiť všetky aktivity ohrozujúce prirodzený vývoj
- dotvoriť hydrické biokoridory vymedzením vsakovacích zatravnovaných pásov pozdĺž porastov, zabezpečením kontinuálnych viacetážových porastov pozdĺž tokov, obmedzením stavebnej činnosti v priestore biokoridorov
- dotvoriť zeleň v poľnohospodárskej krajine, výrobných a poľnohospodárskych areáloch
- rekultivovať plochy, ktoré sú devastované drobnými skládkami odpadov
- rešpektovať vyhlásené vtáčie územie
- rešpektovať Národný park Veľká Fatra a jeho OP
- rešpektovať Národnú prírodnú rezerváciu Rakšianske rašelinisko a jeho OP
- v lokalite Medvedia dolina investor zabezpečí zalesnenie nelesných pozemkov v rozsahu záberov lesných pozemkov pod rozšírenú zjazdovku
- v lokalitách pozdĺž Nedožorskej doliny nebudú budované penzióny, parkovacie plochy ani iné objekty individuálnej chatovej rekreácie s výnimkou navrhovaného obslužného objektu veku, ktorý taktiež nebude využívaný na individuálnu chatovú rekreáciu
- okraje lyžiarskej zjazdovky v teréne investor trvalo stabilizuje tak, aby v budúcnosti nedochádzalo k ich posunom na úkor susediacich lesných pozemkov a tým k svojvoľnému rozširovaniu plochy zjazdovky

19.6 Zásady a záväzné regulatívy starostlivosti o životné prostredie

- a) Pre zabezpečenie ochrany povrchových a podzemných vôd je potrebné :
 - rešpektovať PHO I. a II. stupňa vodných zdrojov
 - rešpektovať OP II. a III. stupňa prírodných liečivých zdrojov v súlade s vyhláškou MsZ SR 23/2000 Z. z., ktorou sa vyhlasujú OP prírodných liečivých zdrojov v Turčianskych Tepliciach
 - zrealizovať verejnú splaškovú kanalizáciu

- splaškové vody, ktoré nebude možné napojiť na verejnú kanalizáciu, sústreďovať v nepriepustných žumpách alebo v malých ČOV
- b) Pre zabezpečenie ochrany pôd je potrebné :
 - v poľnohospodárskej výrobe presadzovať ekologické princípy hospodárenia
- c) Nakladanie s odpadmi :
 - v obci realizovať separovaný zber odpadov, aby sa znížilo množstvo odpadu vyvázaného na skládky a využili sa na recykláciu druhotné suroviny
 - vytvoriť zberné miesto

19.7 Vymedzenie zastavaného územia:

Obec

Zastavané územie obce je vymedzené hranicou intravilánu a plochami navrhnutými na zástavbu podľa výkresu č.2 a č.3.

Zahŕňa : - súčasný intravilán

- zastavané plochy mimo súčasného intravilánu
- navrhované plochy v nadväznosti na súčasný intravilán

Medvedia dolina

Zastavané územie je vymedzené hranicou rekreačného areálu.

19.8 Vymedzenie ochranných pásiem a chránených území podľa osobitných predpisov :

Tab.č.22 Chránené územia podľa zákona NR SR č.543/2002 Z. z. o ochrane prírody v znení uznesenia Vlády SR č.636 z 09.07.2003 v k. ú. Rakša

Názov chráneného územia	Stav	Návrh
Chránené vtáčie územie schválené vládou SR uzn.č. 636 zo dňa 09.07.2003	podľa výkresu č.2	podľa výkresu č.2
NP Veľká Fatra	podľa výkresu č.2	podľa výkresu č.2
OP NP VF	podľa výkresu č.1	podľa výkresu č.1
NPR Rakšianske rašelinisko	podľa výkresu č.2	podľa výkresu č.2
OP NPR Rakšianskeho rašeliniska	podľa výkresu č.2	podľa výkresu č.2

V uvedenom chránenom území podliehajú posudzovaniu EIA podľa zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie činnosti :

- výstavba športových, rekreačných, a turistických ubytovacích zariadení vrátane kempingov a iných objektov, hotelové komplexy a súvisiace zariadenia,
- zjazdové trate, bežecké trate, lyžiarske vleky, skokanské mostíky, lanovky a ostatné zariadenia,
- v odôvodnených prípadoch, najmä ak sa má činnosť vykonávať v území chránenom podľa osobitných predpisov alebo značne zaťaženom území, môže ministerstvo určiť, že posudzovaniu podlieha aj zámer na činnosť alebo jej zmenu uvedenú v § 2 odst. 1, 2 a 4 zákona EIA (t.j. činnosť neuvedenú v prílohách zákona EIA).

Tab. č. 23 Ochranné a bezpečnostné pásma v katastrálnom území Rakša

Názov ochranného pásma	Stav	Návrh
PHO I. a II.stupňa vodných zdrojov Cibulová	príloha č.1	príloha č.1
OP hospodárskeho dvora	30 m	-
OP II. a III. stupňa prír. lieč.zdrojov vT.T.	príloha č.2	príloha č.2
VN-400 kV vzdušné vedenie (od krajného vodiča)	25 m	25 m
VN-22 kV vzdušné vedenie (od krajného vodiča)	10 m	10 m
VN-trafostanica 22/0,4 kV (od konštrukcie)	10 m	10 m
VN-kábelové vedenie (podzemné)	1 m	1 m
Vodovody do DN 500 (OP na každú stranu)	1,5 m	1,5 m
Podzemné telekomunik. vedenia (OP na každú stranu)	1,5 m	1,5 m
OP lesa – od okraja	50 m	50 m
Hygienické ochranné pásmo cintorína	100 m	100 m

Hydromelioračné zariadenia

V katastrálnom území obce Rakša sú evidované hydromelioračné zariadenia v správe Hydromeliorácie š.p. Bratislava :

- krytý odvodňovací kanál „01“ (evid. č. 5306 180 003), ktorý bol vybudovaný v r. 1972 o dĺžke 0,160 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov a ÚT MPV Rakša“
- krytý odvodňovací kanál „02“ (evid. č. 5306 180 004), ktorý bol vybudovaný v r. 1972 o dĺžke 0,160 km v rámci stavby „Odvodnenie pozemkov a ÚT MPV Rakša“

19.9 Potreba obstarania urbanistickej štúdie zóny, resp. zastavovacej štúdie :

Urbanistickú resp. zastavovaciu štúdiu zóny je potrebné obstaráť a schváliť pre nasledovné lokality :

- výrobný areál
- všetky nové lokality IBV
- lokalita športovej a občianskej vybavenosti pri obecnom úrade

19.10 Zoznam verejnoprospešných stavieb :

Za verejnoprospešné stavby sa považujú podľa zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) § 108 odst.2 písm. a), stavby určené na verejnoprospešné služby a pre verejné technické vybavenie územia, podporujúce jeho rozvoj a ochranu životného prostredia :

- 1 novonavrhované komunikácie
- 2 Dom smútku
- 3 navrhované športové plochy
- 4 Dom sociálnych služieb
- 5 objekty statickej dopravy
- 6 stavby pre verejné zásobovanie elektrickou energiou
 - výstavba 22 kV káblovej prípojky pre TR 53/05 a TR 53/06
 - výstavba kioskovej trafostanice TR/05 a TR/06
 - výstavba NN siete 1 kV káblami v zemi pre navrhované zóny IBV , rekreačnej zóny a letného tábora
 - plochy všetkých líniových vedení a objektov vodohospodárskych stavieb, vrátane ochranných pásiem
- 7 stavby pre verejné zásobovanie pitnou vodou
 - rozšírenie existujúcej rozvodnej vodovodnej siete DN 110 vo väzbe na uvažovaný územný rozvoj IBV
 - plochy všetkých líniových vedení a objektov vodohospodárskych stavieb, vrátane ochranných pásiem
- 8 stavby pre odvádzanie splaškových vôd
 - celoobecná kanalizácia v zmysle PD „Odkanalizovanie a čistenie odpadových vôd v meste Turčianske Teplice a regióne Horný Turiec, kanalizácia Rakša“, projekt pre stavebné povolenie, projektant Hydrocoop s. r. o. Bratislava 11/2004
 - rozšírenie kanalizačnej siete o úseky, ktoré neboli zahrnuté do PD, t. j. podľa návrhu ÚP
 - zariadenie pre odvedenie dažďových vôd z intravilánu obce
- 9 stavby pre telekomunikačné služby
 - výstavba rozšírenia kapacity prípojných vedení z RSU do rozvádzačov SR
 - výstavba miestnej telef. siete rozšírením do plôch s novou zástavbou IBV
 - plochy všetkých líniových vedení a objektov stavieb pre telekomunikácie, vrátane ochranných pásiem